Izglītības un zinātnes ministrija

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

Vienots kvalitātes ietvars darbam ar jaunatni pašvaldībās.

Lai atvieglotu pašvaldībām darbu ar jaunatni un sekmētu to, ka jaunieši saņem vienlīdzīgus un kvalitatīvus jauniešiem domātus pakalpojumus Latvijas pašvaldībās, Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) ir izstrādājusi *pašvērtējuma rīku* pašvaldībām darba ar jaunatni veikšanai. Pašvērtējums palīdz fiksēt esošo situāciju - kur pašvaldība atrodas, un identificēt attīstāmās jomas - kur pašvaldība vēlas nokļūt nākotnē. Pašvērtējuma rīks radīts, balstoties uz IZM 2021. – 2023. gadā veiktajām vizītēm pašvaldībās, kā arī Bērnu, jaunatnes un ģimenes attīstības pamatnostādnēm 2022.–2027. gadam un Valsts kontroles veikto revīziju "Iedzīvotāju līdzdalība – neizmantota iespēja kvalitatīvu lēmumu pieņemšanai pašvaldībās" (2023). **Ar šo pašvērtējuma rīku savu aktualitāti zaudē IZM 2009. gadā izstrādātie "Vispārējie rādītāji darba ar jaunatni vērtēšanai pašvaldībās".**

Pašvaldība ir viens no būtiskiem nākotnes sabiedrības veidotājiem. No pašvaldības rīcības ir arī atkarīgs, vai jaunieši vēlēsies atgriezties un dzīvot pašvaldībā. Kopš 2023. gada 1. janvāra spēkā ir stājies Pašvaldību likums, kurš nosaka, ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir veikt darbu ar jaunatni. Darbs ar jaunatni ir neatņemama Izglītības likumā definētās pašvaldības izglītības ekosistēmas sastāvdaļa**. Veicot darbu ar jaunatni, jāievēro Jaunatnes likumā noteiktie pamatuzdevumi darbā ar jaunatni un Eiropas hartas darbam ar jaunatni vietējā līmenī noteiktie pamatprincipi darbā ar jaunatni.**

Jauniešu atsaucības un iesaistes kvalitāte ir lielā mērā atkarīga no pieaugušajiem, ne tikai pašu jauniešu iniciatīvas un brīvprātīgas darbošanās. Tieši pieaugušie ir tie, kas meklē un piemēro jauniešu attīstībai un interesēm atbilstošas metodes to uzrunāšanai un ir svarīgi regulāri izvērtēt pielietoto metožu un citu aktivitāšu piemērotību pašvaldības jauniešiem[1]. **Šie indikatori uzskatāmi kā rīks pašvaldības pašizaugsmei un pašvērtējumam darbā ar jaunatni, kuru iesakām aizpildīt jaunatnes lietu speciālistam kopā ar darbā ar jaunatni iesaistītajām personām vienreiz gadā**, vēlams gada beigās par esošo gadu vai nākošā gada sākumā par iepriekšējo gadu. Zemāk IZM norāda jomas un indikatorus, kuriem pievērst uzmanību, plānojot jaunatnes politikas un darba ar jaunatni aktivitātes vietējā līmenī. Indikatori palīdz apzināt plašo jaunatnes jomas tvērumu, to izpilde veicinās darba ar jaunatni izpratni un kvalitāti vietējā līmenī.

Atgādinām, ka **jaunatnes politika** ir visās valsts politikas jomās īstenojamu mērķtiecīgu darbību kopums, kas veicina jauniešu pilnvērtīgu un vispusīgu attīstību, iekļaušanos sabiedrībā un dzīves kvalitātes uzlabošanos. Jaunatnes politiku pašvaldībās jāveido skatoties uz dažādām

[1] Jauniešiem, kas deklarēti, dzīvo, strādā un/ vai mācās attiecīgajā pašvaldības teritorijā.

jomām ne tikai darba ar jaunatni aspektā. Savukārt **darbs ar jaunatni** ir uz jauniešiem orientēts plānotu praktisku pasākumu kopums, kas nodrošina jaunatnes politikas īstenošanu, jauniešu vērtīborientācijas veidošanos un vispārcilvēcisko vērtību nostiprināšanos.

Darbs ar jaunatni piedāvā iespējas visiem jauniešiem un ir balstīts uz neformālās izglītības un ikdienējās mācīšanās procesiem, un brīvprātīgu līdzdalību. Darbs ar jaunatni koncentrējas uz jauniešu personīgo un sociālo attīstību un tajā piedalās jaunieši, jaunatnes darbinieki, jaunatnes organizācijas un citas iesaistītās puses. Darba ar jaunatni tēmu un pasākumu klāsts ir daudzveidīgs - tās skar dažādus jauniešu dzīves aspektus un situācijas.

Darbā ar jaunatni būtiska lomai ir neformālai izglītībai. Neformālā izglītība balstās uz vairākiem principiem, no kuriem būtiskākie ir **mācīšanās darot**, **mācīšanās būt kopā ar citiem, mācīties būt** un **mācīšanās mācīties**. Tajā pašā laikā **ikviens dalībnieks piedalās brīvprātīgi un tas ir plānots process**, kas ietver sasniedzamus mācīšanās rezultātus, izglītības apguves formu, saturu, apjomu un īstenošanai nepieciešamos materiālus un intelektuālos resursus. No katra paša motivācijas izriet iespējas iegūt jaunu pieredzi, izdarīt secinājumus, līdzdarboties, iegūt kompetences. Neformālo izglītību raksturo spēja pielāgoties, elastīgums attiecībā pret procesu, metodēm, saturu, mērķi un uzdevumiem – to visu var mainīt atkarībā no mācību dalībnieku vajadzībām, motivācijas un izvirzītajiem mērķiem. Neformālā izglītība attīsta dzīves prasmes, piemēram, spēju risināt problēmas, neparedzētas situācijas un konfliktus, kritiski vērtēt un pieņemt lēmumus u.c., kā arī dod iespēju katram individuāli sevi pilnveidot un pierādīt.

Neformālās izglītības mērķis ir pēc iespējas ātri un elastīgi sniegt izglītojamajam nepieciešamās zināšanas, prasmes, iemaņas un attieksmes, kā arī veicināt tā vispusīgu attīstību un sociālo iekļaušanos. Neformālā izglītība ir papildinājums formālajai izglītībai, taču neaizstāj to, un tajā nav piemērojamas formālās izglītības kvalitātes prasības (piem., sekmju rādītāji u.tml.) Izplatītākās neformālās izglītības aktivitātes ir diskusijas, lomu spēles, simulācijas, āra dzīves aktivitātes, brīvprātīgais darbs u.c., kas tiek izmantotas dažādās mācībās, nometnēs, semināros, konferencēs, hakatonos, festivālos, kā arī citu pasākumu organizēšanā, projektu rakstīšanā un īstenošanā, vietējās un starptautiskās pieredzes apmaiņās, u.c. Visu minēto pasākumu būtība ir tāda, ka **tos brīvprātīgi iniciē, plāno un īsteno paši jaunieši par tematiem, kas tiem pašiem liekas aizraujoši un svarīgi**.

Savukārt ikdienējā mācīšanās var notikt apzināti vai neapzināti, ikdienā un darba pieredzē, apgūstot jaunas vai papildinot esošās kompetences. Ikdienējā mācīšanās ir mūžizglītības sastāvdaļa, jo atšķirībā no neformālās izglītības, tā nav organizēta izglītības programmā līdz ar to ikdienējā var papildināt neformālo. Ikdienējā mācīšanās notiek sabiedrībā, ģimenē, darbā, iegūstot informāciju no medijiem, lasot grāmatas,

apmeklējot muzejus, izstādes un citus sabiedriskus pasākumus, daloties pieredzē ar vecākiem, draugiem, radiem, kolēģiem un pārņemot viņu pieredzi.

Papildu šo indikatoru novērtējumam, aicinām pašvaldību arī izmantot ERASMUS+ stratēģiskās partnerības "Europe Goes Local" izveidoto rīku "Changemakers KIT", kas ar uzvedinošu jautājumu palīdzību ļauj detalizēti aplūkot konkrētu kritēriju izpildes apjomu. Pieejams šeit.

Lai pašvaldība pilnvērtīgi veiktu pašvērtējumu, kritēriji jāvērtē šādā punktu sistēmā:

Krāsa	Punkti	Pašvērtējuma rezultāts
SARKANS	0	Kritērijs netiek izpildīts
DZELTENS	1	Kritērijs tiek izpildīts daļēji
ZAĻŠ	2	Kritērijs tiek izpildīts

Veicot pašvērtējumu, pašvaldības speciālisti novērtē konkrēto rādītāju un sadaļas beigās iegūto punktu skaits liecinās par pašvaldības esošo situāciju. Pašvērtējuma rīkā kritēriji ir sadalīti atbilstības un kvalitātes kritērijos. Punktu skala un skaidrojums atrodami zem katras sadaļas atsevišķi. Pašvērtējuma rīkā iekļautas šādas sadaļas:

1. Darba ar jaunatni kvalitatīvas un ilgtspējīgas sistēmas izveide un attīstība.
2. Darbā ar jaunatni iesaistītais personāls.
3. Jauniešu līdzdalības veicināšana.
4. Darba ar jaunatni īstenošana.

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

Šī dokumenta beigās atrodami vairāki pielikumi, kuri var veicināt darba ar jaunatni kvalitāti pašvaldībā:

1. Pielikums Nr. 1 “Jaunatnes lietu speciālista amata apraksta paraugs”,
2. Pielikums Nr.2 “Jauniešu domes nolikums (Paraugs)”,
3. Pielikums Nr. 3 “Jaunatnes konsultatīvās komisijas nolikums (Paraugs)”,
4. Pielikums Nr. 4 “Jauniešu centra nolikums (Paraugs)”,
5. Pielikums Nr. 5 “Jaunatnes jomā izmantotie jēdzieni”.

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

1. Darba ar jaunatni kvalitatīvas un ilgtspējīgas sistēmas izveide un attīstība

Lai nodrošinātu kvalitatīvu un ilgtspējīgu sistēmu darbā ar jaunatni, pašvaldība nosaka mērķus darbā ar jaunatni un nodrošina to sasniegšanu, finansējumu mērķu sasniegšanai, kā arī seko līdzi tā izlietojumam un papildu finansējuma piesaistei. Nepieciešams precīzi definēt darba ar jaunatni mērķus, uzdevumus, konkrētas sasniedzamās mērķa grupas, konkrētas veicamās aktivitātes un konkrētus sasniedzamos kvalitatīvos un kvantitatīvos rezultātus kā individuālā, tā sabiedrības līmenī, lai izvairītos no tā, ka darbs ar jaunatni tiek aktualizēts tikai kā process, bez mērķtiecīguma un ilgtspējas. **Mērķiem jāatbilst SMART[2] principiem, jo nenosakot skaidrus mērķus, var radīt situāciju nelietderīgu līdzekļu izlietojumam un pašvaldības resursi tiek tērēti bez konkrēti noteikta rezultāta.**

Atbilstoši savām vajadzībām, katra pašvaldība izlemj tai labākās un atbilstošākās aktivitātes un metodes, ņemot vērā gan jauniešu vajadzības, gan pašvaldības izmēru, specifiku u.c. faktorus, lai sasniegtu pašvaldības darba ar jaunatni mērķus. Svarīgi atcerēties, ka viens no jaunatnes politikas pamatprincipiem ir līdzdalības princips, un ir jānodrošina jauniešiem iespēju iesaistīties jaunatnes politiku ietekmējošu lēmumu apspriešanā pirms to pieņemšanas. Ir jānosaka vienu par darba ar jaunatni īstenošanu atbildīgo iestādi vai pašvaldības struktūrvienību.

Reizi gadā jāveic darba ar jaunatni kvalitātes/ efektivitātes un progresa izvērtējums un jādefinē sekojošajā gada prioritātes un nepieciešamās aktivitātes. Darba ar jaunatni efektivitātes mērījumi jeb pierādījumos balstīts darbs ar jaunatni ir būtisks šī darba kvalitātes kritērijs – novērtējot sasniegto, iespējams identificēt un definēt mērķtiecīgas aktivitātes vidēja un ilgtermiņa mērķu sasniegšanai.

Veidojot pašvaldības darba ar jaunatni politikas plānošanas dokumentu, jāņem vērā nacionālā un starptautiskā līmeņa politikas plānošanas dokumenti un tajā sasniedzamie rādītāji. Pastāv iespēja gan veidot atsevišķu dokumentu, gan integrēt darba ar jaunatni plānošanas dokumentu pašvaldības ilgtermiņa plānošanas dokumentos. Veidojot plānošanas dokumentu jauniešus iesaista sākot ar vajadzību apzināšanu, tālāk kopīgu darbu, domājot par problēmām vai iepazīstinot ar tām, domājot risinājumus un prezentējot jauniešiem gala rezultātus, visbeidzot tos kopā ar jauniešiem izdiskutējot un prezentējot pašvaldības domē.

[2] SMART principi: S – specifiskiem un saprotamiem; M – mērāmiem kvantitatīvi un/vai kvalitatīvi; A – atbilstošiem un sasniedzamiem; R – uz rezultātu orientētiem; T – ar atbilstošu laika termiņu.

Kvalitatīva darba ar jaunatni attīstībai un uzturēšanai ir svarīgi nodrošināt regulāru finansējumu. Regulārs finansējums darbam ar jauniešiem iekļauj gan darbinieku un speciālistu atalgojumu, gan finansējumu darba ar jaunatni aktivitātēm un infrastruktūras uzturēšanai un attīstībai, kā arī finansējumu jauniešu iniciatīvām (piem., jauniešu projektiem) un jauniešu organizācijām un organizācijām, kuras veic darbu ar jaunatni, kurām ir svarīga papildinošā loma darbā ar jaunatni.

Indikatori:	*Atzīmē atbilstošo*	**Komentārs:**	
1. Atbilstības kritēriji			
Rādītājs	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
1.1. Jaunatnes politikas un/vai darba ar jaunatni mērķi un uzdevumi (piem., izglītības, veselības, nodarbinātības, darba ar jaunatni, līdzdalības u.c. jomās) kā sadaļa iekļauta pašvaldības plānošanas dokumentos vai ir izveidots atsevišķs plānošanas dokuments[3].	Iekļauts/ nav iekļauts	*Ja neatbilst, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
1.2. Ir noteikta par darba ar jaunatni īstenošanu atbildīgā iestāde vai pašvaldības struktūrvienība (var atrasties jauniešu centra telpās, nodrošinot arī tā darbību)[4].	Ir/ nav	*Ja neatbilst, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
1.3. Pašvaldība vismaz reizi gadā apkopo, analizē un atjauno datus un jauniešu statistisko raksturojumu[5] (t.sk., skaits, dzimums, vecums, dzīvesvieta u.c.).	Atbilst/ neatbilst	*Ja neapkopo, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	

[3] Jaunatnes likums, 5. pants. https://likumi.lv/ta/id/175920#p5

[4] Jaunatnes likums, 5. pants. https://likumi.lv/ta/id/175920#p5

[5] Jaunatnes politikas un darba ar jaunatni monitoringa koncepcijas izstrāde, **Jauniešu mērķgrupas raksturojuma indikatori pašvaldībām** https://jaunatneslietas.gov.lv/sites/default/files/2023-09/IZM_Monitoringa%20koncepcija_gala_zinojums_2023-compressed.pdf 63. lpp

1.4. Nodrošināts ikgadējs finansējums darba ar jaunatni īstenošanai (t.i. atalgojums jaunatnes lietu speciālistam un jaunatnes darbiniekiem, jauniešu centru/ telpu infrastruktūras uzturēšanai, dažādiem darbam ar jaunatni veidiem), balstoties uz jaunatnes politikas mērķiem un jauniešu vajadzībām.	*Nodrošināts/ nav nodrošināts*	*Norāda īpatsvaru % no kopējā pašvaldības budžeta.*	
1.5. Ārējā piesaistītā finansējuma apjoms darbam ar jaunatni pašvaldībā (piem., valsts un starptautisko projektu konkursos saņemtais finansējums, ziedojumi u.c.).	*Piesaista/ nepiesaista*	*Ja piesaista, norāda EUR.* *Ja nepiesaista, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
1.6. Izveidota jaunatnes lietu konsultatīvā komisija[6] vai cits sadarbības mehānisms starpinstitūciju (piem., sociālā, izglītības, kultūras, sporta jomas, pašvaldības policija u.c.) sadarbībai, kas veicina pašvaldības jaunatnes politikas un darba ar jaunatni plānošanu, koordināciju un īstenošanu, kā arī jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā.	*Ir/ nav*	*Ja izveidota, norāda nosaukumu.* *Ja nav izveidota, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	

2. Kvalitātes kritēriji

Rādītājs **2.1. Pašvaldības plānošanas dokuments:**	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
2.1.1. Pašvaldības politikas plānošanas dokumentā (*kopējā vai atsevišķā*) darbam ar jaunatni ir noteikti izmērāmi kvantitatīvie	0 1 2		

[6] Jaunatnes likums, 5. pants. https://likumi.lv/ta/id/175920#p5

un kvalitatīvie sasniedzamie rezultatīvie rādītāji (atbilst SMART[7] mērķiem).			
2.1.2. Pašvaldības plānošanas dokuments darbam ar jaunatni atbilst Latvijas jaunatnes politikas plānošanas dokumentu prioritātēm.[8]	0 1 2	*Aprakstīt prioritātes, kuras sakrīt.*	
2.1.3. Pašvaldības plānošanas dokuments darbam ar jaunatni atbilst Eiropas Savienības jaunatnes politikas plānošanas dokumentu prioritātēm.[9]	0 1 2	*Aprakstīt prioritātes, kuras sakrīt.*	
2.1.4. Dokumentā plānotie pasākumi ir pielāgoti konkrētu pašvaldībā esošu jauniešu mērķa grupu vajadzībām.	0 1 2	*Apraksta, kuru mērķgrupu vajadzībām piemērots.*	
2.1.5. Dokumenta veidošanā tiek/ tika iesaistīti jaunieši (piem., bija diskusijas, jaunieši sniedza priekšlikumus, līdzdarbojās).	0 1 2	*Apraksts kādā veidā notika jauniešu iesaiste.*	
2.1.6. Vismaz reizi gadā tiek veikts darba ar jaunatni monitorings - kvalitātes/ efektivitātes un progresa izvērtējums un stratēģiju pārvērtēšana mērķu sasniegšanai.	0 1 2	*Ja neveic, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
2.1.7. Vismaz reizi gadā tiek definētas esošajā gada prioritātes un nepieciešamās aktivitātes, veicinot darba ar jaunatni nozīmīgumu pašvaldībā.	0 1 2	*Ja neveic, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	

[7] [7] SMART principi: S – specifiskiem un saprotamiem; M – mērāmiem kvantitatīvi un/vai kvalitatīvi; A – atbilstošiem un sasniedzamiem; R – uz rezultātu orientētiem; T – ar atbilstošu laika termiņu.

[8] Bērnu, jaunatnes un ģimenes attīstības pamatnostādnēs 2022.–2027. gadam https://likumi.lv/ta/id/338304-par-bernu-jaunatnes-un-gimenes-attistibas-pamatnostadnem-20222027gadam , atsevišķi jaunatnes politikas jautājumi tiek skatīti arī citos plānošanas dokumentos.

[9] ES jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam https://eur-lex.europa.eu/LV/legal-content/summary/eu-youth-strategy-2019-2027.html

2.1.8. Pašvaldība ņem vērā aptaujās un/ vai pētījumos iegūto informāciju, aktualizējot plānošanas dokumentus un sagatavojot ikgadējos darba plānus.	0 1 2	*Apraksts kā iegūtā informācija iekļauta darba plānos.*	
2.1.9. Darba ar jaunatni aktivitātes iekļautas pašvaldības izglītojamo priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas plānā.	0 1 2	*Ja nav iekļautas, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
Kopvērtējums par sadaļu kopā:	*Ierakstiet punktu skaitu*		
2.2. Darbā ar jaunatni atbildīgā iestāde vai pašvaldības struktūrvienība:	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
2.2.1. Par darbu ar jaunatni īstenošanu atbildīgai iestādei vai pašvaldības struktūrvienībai ir funkciju apraksts.	0 1 2	*Galveno funkciju apraksts.*	
2.2.2. Par darbu ar jaunatni īstenošanu atbildīgai iestādei vai pašvaldības struktūrvienībai katru gadu ir noteiktas galvenās gada darbības prioritātes darbā ar jaunatni, kas izriet no plānošanas dokumenta.	0 1 2	*Galvenās prioritātes.*	
2.2.3. Pašvaldībā ir skaidri aprakstīti darbību procesi darbā ar jaunatni un tie nav atkarīgi no tā, kurš jaunatnes darbinieks tos veic, tādejādi nodrošinot sistēmas un darbību nepārtrauktību.	0 1 2	*Skaidrojums, kā tiek nodrošināts process.*	
Kopvērtējums par sadaļu kopā:	*Ierakstiet punktu skaitu*		
2.3. Jauniešu statistiskais raksturojums:	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**

2.3.1. Pašvaldība vismaz reizi gadā noskaidro dažādu jauniešu grupu (piem., jaunieši ar invaliditāti; mācīšanās grūtībām; ekonomiskiem šķēršļiem; kultūru atšķirībām; veselības problēmām; sociāliem šķēršļiem; ģeogrāfiskiem šķēršļiem) vajadzības.	0 1 2	*Apraksts kuru mērķgrupu vajadzības izzinātas.* *Ja neveic, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
2.3.2. Pašvaldība vismaz reizi gadā veic brīvā laika lietderīgas izmantošanas piedāvājuma un pieprasījuma izpēti, jauniešu viedokļu un vajadzību apkopojumu.	0 1 2	*Ja neveic, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
2.3.3. Pašvaldība vismaz ik pēc diviem gadiem īsteno reprezentatīvās aptaujas vai pētījumus, lai apkopotu un iegūtu informāciju par jauniešu vajadzībām.	0 1 2	*Norāda, kur pieejamas publikācijas.* *Ja neveic, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
2.3.4. Pašvaldība veic situācijas un jauniešu vajadzību izpēti, izmantojot dažādus informācijas kanālus (piem., aptauja, diskusijas, sociālo tīklu satura analīze u.c.).	0 1 2		
Kopvērtējums par sadaļu kopā:	*Ierakstiet punktu skaitu*		
2.4. Jaunatnes lietu konsultatīvā komisija vai cits sadarbības mehānisms starpinstitūciju sadarbībai:	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
2.4.1. Izveidotā jaunatnes lietu konsultatīvā komisija vai cits sadarbības mehānisms ievēro Jaunatnes likumā noteiktos darbības principus.	0 1 2	*Ja neievēro, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
	0	*Priekšlikumu skaits.*	

2.4.2. Jaunatnes lietu konsultatīvā komisija iesniedz priekšlikumus pašvaldībai jauniešu līdzdalības un iniciatīvu īstenošanas atbalstam, par to, kā veicams darbs ar jaunatni un plānojamas finanses.	1 2	*Ja neveic, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
2.4.3. Jaunatnes lietu konsultatīvā komisija apkopo un analizē informāciju par pašvaldības jauniešu problēmām, vajadzībām un interesēm.	0 1 2	*Darbību apraksts.* *Ja neveic, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
2.4.4. Pašvaldības jaunatnes lietu konsultatīvā komisija (vai cits sadarbības mehānisms) sniedz priekšlikumus (rekomendācijas) par jaunatnes politiku, kuri iekļauti ilgtermiņa (vai vidēja termiņa) pašvaldības plānošanas dokumentos.	0 1 2		
2.4.5. Tiek nodrošināta pašvaldības jaunatnes lietu konsultatīvās komisijas (vai cita sadarbības mehānisma) darbības plānošana un publicitāte - sagatavoti gada darbības plāni, sēžu protokoli, darbības pārskati un tie ir publiski pieejami.	0 1 2		
2.4.6. Pašvaldības jaunatnes lietu konsultatīvās komisijas (vai cita sadarbības mehānisma) jauniešu pārstāvju ievēlēšanas un deleģēšanas kārtība ir skaidri aprakstīta komisijas nolikumā un/vai atsevišķi apstiprinātā dokumentā.	0 1 2		
Kopvērtējums par sadaļu kopā:	*Ierakstiet punktu skaitu*		
2.5. Ikgadējs finansējums darba ar jaunatni īstenošanai:	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
	0	*Ja nodrošina, norāda EUR.*	

2.5.1. Nodrošināts ikgadējs finansējums jauniešu iniciatīvām no pašvaldības budžeta līdzekļiem.	1 2	*Ja nenodrošina, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
2.5.2. Nodrošināts ikgadējs finansējums jauniešu dalībai starptautiskos neformālās izglītības projektos (piem., līdzfinansējums, projektu finansējums).	0 1 2	*Ja nodrošina, norāda EUR.* *Ja nenodrošina, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
2.5.3. Nodrošināts finansējums jaunatnes organizāciju un/ vai organizāciju, kas veic darbu ar jaunatni, aktivitāšu atbalstam darbā ar jaunatni.	0 1 2	*Ja nodrošina, norāda EUR.* *Ja nenodrošina, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
2.5.4. Pašvaldība noslēgusi sadarbības vai līdzdarbības (deleģējuma) līgumu ar jaunatnes organizāciju/ organizāciju, kas veic darbu ar jaunatni, par darba ar jaunatni veikšanu.	0 1 2	*Ja noslēgti, norāda ar kādām biedrībām.*	
Kopvērtējums par sadaļu kopā:	*Ierakstiet punktu skaitu*		
Kopvērtējums par sadaļu "Darba ar jaunatni kvalitatīvas un ilgtspējīgas sistēmas izveide un attīstība" kopā:	*Ierakstiet kopējo punktu skaitu*	• ***0 - 10 punkti*:** Pašvaldībā **netiek nodrošināta** kvalitatīva un ilgtspējīga darba ar jaunatni sistēma. • ***11 - 21 punkti:*** Pašvaldībā **ir iestrādes** darba ar jaunatni sistēmas izveidei un	

		attīstībai, **bet vēl nepieciešami būtiski uzlabojumi**. • ***22-31 punkti*:** Pašvaldībā **ir izveidota** darba ar jaunatni sistēma, bet **nepieciešami vairāki uzlabojumi** kvalitatīvas un ilgtspējīgas sistēmas izveidei un attīstībai. • ***32-42 punkti:*** Kopumā pašvaldībā **ir izveidota** darba ar jaunatni sistēma, bet **nepieciešami atsevišķi uzlabojumi** kvalitatīvas un ilgtspējīgas sistēmas attīstībai. • ***43-52 punkti:*** Pašvaldībā **tiek nodrošināta** kvalitatīva un ilgtspējīga darba ar jaunatni sistēma, pašvaldībai ir iespēja meklēt jaunus apvāršņus un dalīties savā pieredzē ar citām pašvaldībām.	
Citi labie piemēri/ pieredzes nodošana (ja attiecināms):			
Ja attiecināms, lūdzu, miniet savas pašvaldības labo praksi, piemēru, kas iespējams netika uzskaitīts kritērijos, ko pašvaldība varētu ieteikt citiem			

2. Darbā ar jaunatni iesaistītais personāls[10]

Katrā pašvaldībā jābūt vienam **jaunatnes lietu speciālistam** – personai, kura plāno un uzrauga darbu ar jaunatni, sadarbojoties ar jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītajām personām un institūcijām, tādejādi veidojot un ietekmējot starpnozaru jaunatnes politiku pašvaldībā. Jaunatnes lietu speciālista amata pienākumus nav ieteicams apvienot ar citiem amata pienākumiem pašvaldībā**. Jaunatnes lietu speciālista amata apraksta paraugu skatīt pielikumā Nr. 1.**

Nosakot nepieciešamo **jaunatnes darbinieku** skaitu, pašvaldībai būtu jāņem vērā, ka darba ar jaunatni pakalpojumiem jābūt pieejamiem visiem pašvaldības jauniešiem, attiecīgi, jāņem vērā teritorijas platība, jauniešu skaits katrā pašvaldības apdzīvotajā vietā, publiskā transporta pieejamība, kā arī infrastruktūras un jaunatnes darbinieku kapacitāte. Jaunatnes darbinieka un jaunatnes lietu speciālista pienākumi nav apvienojami, jo jaunatnes lietu speciālista darbības joma ir jaunatnes politikas plānošana, veidošana un koordinēšana, bet jaunatnes darbinieka darbības joma ir ikdienas praktiskais darbs ar jauniešiem jeb politikas ieviešana.

Būtiski izprast, ka jaunatnes darbinieki var būt arī no jaunatnes organizācijām vai organizācijām, kas veic darbu ar jaunatni. Tāpat ir iespēja iesaistīt brīvprātīgos jaunatnes darbiniekus darba ar jaunatni veikšanā.

Indikatori:	*Atzīmē atbilstošo*	**Komentārs:**	
1. Atbilstības kritēriji			
Rādītājs	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**

[10] Darba ar jaunatni iesaistītā personāla individuālajam personīgam novērtējumam, aicinām izmantot ERASMUS+ stratēģiskās partnerības "Europe Goes Local" izveidotu rīku "Changemakers KIT". Pieejams šeit: https://www.europegoeslocal.eu/changemakerskit/youth-workers/

1.1. Pašvaldībā ir algots 1 pilnas slodzes amats - **jaunatnes lietu speciālists**, kas plāno un koordinē darbu ar jaunatni visā pašvaldības teritorijā.	Ir/ nav	*Norāda galvenos JLS pienākumus.* *Ja nav, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
1.2. **Jaunatnes lietu speciālista** atalgojums atbilst Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma un Ministru kabineta noteikumiem Nr. 262 "Valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogs, amatu klasifikācijas un amatu apraksta izstrādāšanas kārtība" mēnešalgu grupas intervāliem (*politikas plānošana 37. saime un 9. mēnešalgu grupa*)[11].	Jā/ Nē	*Ja neatbilst un pašvaldība izmanto citu mēnešalgu grupu vai saimi, tad norāda, kuru.*	
1.3. Nodrošināta **jaunatnes lietu speciālista** dalība apmācībās atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem „Jaunatnes lietu speciālistu apmācības kārtība".	Jā/ Nē	*Norāda mācību gadu.* *Ja nav, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
1.4. Pašvaldībā ir algots vismaz 1 pilnas slodzes **jaunatnes darbinieks**, kurš veic praktisko darbu ar jaunatni noteiktā pašvaldības teritorijā.	Ir/ nav	*Norāda galvenos JD pienākumus.* *Ja nav, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un*	

[11] Valsts kancelejas skaidrojums, kādai amatu saimei atbilst pašvaldības jaunatnes darbinieks. LV portāls, 30.04.2024.
Pieejams: https://lvportals.lv/e-konsultacijas/31966-kadai-amatu-saimei-atbilst-pasvaldibas-jaunatnes-darbinieks-2024

		nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.	
1.5. Pašvaldības **jaunatnes darbinieka** pienākumi un uzdevumi atbilst jaunatnes darbinieka profesionālās kvalifikācijas prasībām. Pieejamas šeit.	Atbilst/ neatbilst	*Ja neatbilst, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
1.6. **Jaunatnes darbinieka** atalgojums atbilst Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma un Ministru kabineta noteikumiem Nr. 262 "Valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogs, amatu klasifikācijas un amatu apraksta izstrādāšanas kārtība" mēnešalgu grupas intervāliem (*politikas ieviešana 36. saime un 8. mēnešalgu grupa*) mēnešalgu grupu intervāliem.[12]	Jā/ Nē	*Ja neatbilst un pašvaldība izmanto citu mēnešalgu grupu vai saimi, tad norāda, kuru.*	
2.Kvalitātes kritēriji			
Rādītājs **2.1. Darbā ar jaunatni iesaistītā personāla kvalitāte:**	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
2.1.1. Jaunatnes lietu speciālista pienākumi atbilst šī dokumenta pielikumā Nr. 1 amata aprakstam.	0 1 2	*Ja neatbilst, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
	0		

[12] Valsts kancelejas skaidrojums, kādai amatu saimei atbilst pašvaldības jaunatnes darbinieks. LV portāls, 30.04.2024.
Pieejams: https://lvportals.lv/e-konsultacijas/31966-kadai-amatu-saimei-atbilst-pasvaldibas-jaunatnes-darbinieks-2024

2.1.2. Jaunatnes lietu speciālista amats nav apvienots ar jaunatnes darbinieka vai cita amata pienākumiem.	1 2	*Ja neatbilst, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
2.1.3. Jaunatnes lietu speciālista amats ir pilnas slodzes amats.	0 1 2	*Norāda slodzes apjomu.*	
2.1.4. Pašvaldības jaunatnes lietu speciālists ir iesaistīts starpinstitucionālajās vai starpprofesionāļu darba grupās, kad tas skar pašvaldības jauniešus.	0 1 2	*Norāda kādās darba grupās JLS tiek iesaistīts.*	
2.1.5. Pašvaldības jaunatnes lietu speciālists pēdējo 5 gadu laikā ir saņēmis apbalvojumu/-s (nacionāla vai vietējaa līmeņa) par veikto darbu.[13]	0 1 2	*Norāda kādus apbalvojumus.*	
2.1.6. Pašvaldībā ir 1 **jaunatnes darbinieks,** kurš veic praktisko darbu ar jaunatni noteiktā pašvaldības teritorijā:		*Norāda kopējo JD skaitu.*	
a) No 701 vai vairāk jauniešiem.	0	*Ja neatbilst nevienai kategorijai, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
b) līdz 700 jauniešiem;	1		
c) līdz 200 jauniešiem.	2		
2.1.7. Pašvaldības jaunatnes darbinieks pēdējo 5 gadu laikā ir saņēmis apbalvojumu/-s (nacionāla vai vietēja līmeņa) par veikto darbu.[14]	0 1 2	*Norāda kādus apbalvojumus.*	

[13] Norāda arī par jaunatnes lietu speciālistiem pēdējo 5 gadu laikā pat, ja šobrīd vairs nav darba tiesiskajās attiecībās ar pašvaldību.

[14] Norāda arī par jaunatnes darbiniekiem pēdējo 5 gadu laikā pat, ja šobrīd vairs nav darba tiesiskajās attiecībās ar pašvaldību.

2.1.8. Pašvaldībā ir dažādu jaunatnes darbinieku specializācija, piemēram, mobilais jaunatnes darbinieks, ielu jaunatnes darbinieks, digitālā darba ar jaunatni darbinieks u.c.	0 1 2	*Norāda JD specializācijas.*	
2.1.9. Pašvaldībā ir skaidri definēti darba ar jaunatni veicēju pienākumi un lomas darbā ar jaunatni.	0 1 2	*Ja nav, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
2.1.10. Pašvaldība ir informēta par tās teritorijā esošajiem jaunatnes darbiniekiem no jaunatnes organizācijām un organizācijām, kas veic darbu ar jaunatni.	0 1 2	*Norāda JD skaitu no NVO.*	
Kopvērtējums par sadaļu kopā:	*Ierakstiet punktu skaitu*		
2.2. Darbā ar jaunatni iesaistītā personāla attīstības un atbalsta iespējas:	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
2.2.1. Tiek sekmēta vismaz divreiz gadā jaunatnes lietu speciālistu un jaunatnes darbinieku profesionālā attīstība (t.sk., dalība kompetenču celšanas mācībās) par jaunatnes politikas un darba ar jaunatni jautājumiem un aktualitātēm.	0 1 2	*Apmeklēto mācību skaits un tēmas.*	
2.2.2. Pašvaldība atbalsta darbā ar jaunatni iesaistīto personu dalību IZM un JSPA organizētajās izcilības mācībās.	0 1 2	*Norāda JLS un JD skaitu, kuri mācības apmeklējuši.*	
	0		

2.2.3. Pašvaldība atbalsta darbā ar jaunatni iesaistīto personu dalību starptautisko projektu mācībās, ēnošanā vai studiju vizītēs.	1 2	*Norāda JLS un JD skaitu, kuri piedalījušies.*	
2.2.4. Darbā ar jaunatni iesaistītās personas veicina savas zināšanas par jaunākajiem pētījumiem un metodēm jaunatnes jomā un to pielietošanu praksē.	0 1 2	*Norāda kādas metodes apgūtas un kā tās palīdzējušas uzlabot darbu ar jaunatni.*	
2.2.5. Pašvaldība atbalsta tās teritorijā (piem., ar finanšu, telpu resursiem) brīvprātīgā darba ar jaunatni veicēju darbu no nevalstiskajām organizācijām un/ vai sociālajiem uzņēmumiem.	0 1 2	*Atbalsts apraksts.*	
2.2.6. Pašvaldībā darbojas jauniešu mentoru tīkls (pašvaldības vai NVO nodrošināts).	0 1 2	*Norāda, kāda veida un kas ir nodrošinātājs.*	
2.2.7. Pašvaldība nodrošina atbalsta mehānismus darba ar jaunatni veicēju izdegšanas novēršanai.	0 1 2	*Veikto darbību apraksts.*	
2.2.8. Darba ar jaunatni veicējiem tiek nodrošinātas supervīzijas vai sniegts atbalsts dalībai tajās (citur finansētās).	0 1 2	*Norāda JLS un JD skaitu, kuri piedalījušies.*	
Kopvērtējums par sadaļu kopā:	*Ierakstiet punktu skaitu*		
Kopvērtējums par sadaļu "Darbā ar jaunatni iesaistītais personāls" kopā:	*Ierakstiet kopējo punktu skaitu*	• ***0 - 7 punkti*:** Pašvaldībā **netiek nodrošināta** darbā ar jaunatni iesaistītā personāla kvalitāte. • ***8 - 14 punkti:*** Pašvaldībā **ir iestrādes** darbā ar jaunatni	

		iesaistītā personāla kvalitātē, bet vēl **nepieciešami būtiski uzlabojumi**. • ***15 - 22 punkti***: Pašvaldībā **ir nodrošināts** darbā ar jaunatni iesaistītais personāls, bet **nepieciešami vairāki uzlabojumi** personāla attīstībā. • ***23 - 29 punkti***: Kopumā pašvaldībā **ir nodrošināts** darbā ar jaunatni iesaistītais personāls, bet **nepieciešami atsevišķi uzlabojumi** personāla attīstībā. • ***30 - 36 punkti***: Pašvaldībā **tiek nodrošināts** kvalitatīvs darbā ar jaunatni iesaistītais personāls, pašvaldībai ir iespēja meklēt jaunus apvāršņus un dalīties savā pieredzē ar citām pašvaldībām.	
Citi labie piemēri/ pieredzes nodošana (ja attiecināms):			
Ja attiecināms, lūdzu, miniet savas pašvaldības labo praksi, piemēru, kas iespējams netika uzskaitīts kritērijos, ko pašvaldība varētu ieteikt citiem			

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

3. Jauniešu līdzdalības veicināšana

Pašvaldība jauniešu līdzdalību veicina dažādos veidos:

- **izveidojot jauniešu centru**, kura mērķis ir veicināt pašvaldības jauniešu iniciatīvas, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē. Jauniešu centra un/ vai konkrētu telpu un aprīkojuma pieejamība jauniešu iniciatīvām un jauniešu organizācijām ir izšķiroši būtiska darba ar jaunatni sekmīguma nodrošināšanai. Pašvaldības jauniešu centra pamatuzdevumi noteikti Jaunatnes likumā. Svarīgi, ka šāda vieta ir arī pilsētas apkaimēs vai novada pagastos, ne tikai pilsētas/ novada centrā.

Šī pašvērtējuma rīka kontekstā **jauniešu centrs ir** saprotams kā pašvaldības iestāde vai pašvaldības iestādes struktūrvienība, kas veic darbu ar jaunatni atbilstoši pamatuzdevumiem un pamatprincipiem darbā ar jaunatni. Jauniešu centrs darbojas vismaz 5 dienas nedēļā, t.sk. vismaz vienā nedēļas nogales dienā, visas pašvaldības jauniešiem pieejamā laikā. Centrā ir nodarbinātas vismaz divas darbā ar jaunatni iesaistītās personas. Centra darbībai ir konkrēti mērķi un/ vai atbalsts neformālās izglītības mācību procesam un jauniešu personīgai attīstībai.

Šī pašvērtējuma rīka kontekstā **jauniešu telpas ir** saprotams kā vieta, kur tiek veicināta jauniešu iniciatīva, pašorganizēšanās un līdzdalība un ir noteikts konkrēts visas pašvaldības jauniešu aktivitātēm pieejams laiks. Šādas telpas var atrasties pašvaldības kultūras namā, dienas centrā, sporta centrā, kopienas centrā u.c.

- **Izveidojot jauniešu domi,** kas sekmē pašvaldības jauniešu sadarbību, pieredzes apmaiņu un iniciatīvas darbā ar jaunatni. Tās sastāvā iekļauj izglītojamo pašpārvalžu, jauniešu iniciatīvu grupu un jaunatnes organizāciju pārstāvjus. Svarīgi, ka jauniešu dome pilnvērtīgi iesaistās pašvaldības jauniešu jautājumu risināšanā un līdzdalība nav formāla vai domes darbība tikai izklaidējoša. Pašvaldības jauniešu domes pamatuzdevumi noteikti Jaunatnes likumā;
- **izveidojot jaunatnes lietu konsultatīvo komisiju** (vai citu sadarbības mehānismu) - veicina pašvaldības darba ar jaunatni plānošanu un īstenošanu, kā arī jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā. Pašvaldības jaunatnes lietu konsultatīvās komisijas pamatuzdevumi noteikti Jaunatnes likumā. Jaunatnes lietu konsultatīvā komisija tiek veidota, lai vairākas iesaistītās puses varētu nākt kopā un veidot pēc iespējas atbilstošāku jaunatnes politiku pašvaldībā, piemēram, veidojot attīstības plānošanas dokumentu vai rosinot konkrētas izmaiņas. Jaunatnes politikā ir starpnozaru politika un kopdarbošanās ļauj saskatīt jaunus virzienus jomas attīstībai.

- **Iesaistot jauniešus no 16 gadu vecuma iedzīvotāju padomēs, aicinot parakstīt kolektīvos iesniegumus un ļaujot iesniegt un balsot par līdzdalības budžeta projektu idejām.** Šīs funkcijas atrunātas Pašvaldību likumā.

Arī **jaunatnes organizācijas un organizācijas, kas veic darbu ar jaunatni**, ir daļa no līdzdalības mehānisma, ja tās palīdz veicināt jauniešu līdzdalības aktivitātēs, jauniešu priekšlikumu, ideju sniegšanu pašvaldībai un iesaistīšanos pašvaldības darba ar jaunatni aktivitātēs. Piemēram, organizācijai tiek deleģēts jauniešu iniciatīvu konkurss, mentoru tīkls vai brīvprātīgā darba koordinēšana.
Pašvaldība var noteikt arī citu veidu, kā nodrošināt jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā, jauniešu iniciatīvu un jauniešiem paredzētu pasākumu īstenošanai.

Darbam ar jaunatni ir jābūt vērstam uz visiem jauniešiem, tostarp tiem, kuri ir mazāk iesaistīti sabiedrībā un/vai kuriem ir mazāk iespēju, un/vai kuru pilnīga politiskā un sociālā līdzdalība ir apdraudēta individuālu vai strukturālu trūkumu vai diskriminācijas dēļ[15]. Pašvaldība veic mērķtiecīgu darbu ar jaunatni, lai veicinātu jauniešu ar ierobežotām iespējām iesaisti darba ar jaunatni aktivitātēs.
Jaunieši ar ierobežotām iespējam ir jaunieši ar fizisku vai garīgu invaliditāti; mācīšanās grūtībām; ekonomiskiem šķēršļiem (zems dzīves līmenis, maznodrošinātie, bezpajumtnieki, ilgstošie bezdarbnieki, parādnieki, u.c.); kultūru atšķirībām (imigranti, bēgļi, etniskās minoritātes, jaunieši ar grūtībām kultūrā un valodas apgūšanā, u.c.); veselības problēmām (jaunieši ar hroniskām vai smagām saslimšanām vai psihiatriskiem traucējumiem, u.c.); sociāliem šķēršļiem (kas saskaras ar vecuma, dzimuma, etniskās piederības, seksuālās orientācijas izraisītu diskrimināciju, kam ir anti-sociāla vai riskanta uzvedība, kā arī vientuļie vecāki, bāreņi, bijušie ieslodzītie, vielu un procesu atkarīgie, u.c.) un ģeogrāfiskiem šķēršļiem (jaunieši no ļoti attāliem lauku reģioniem, lauku jaunieši, jaunieši, kuriem ir ierobežotas pakalpojumu iespējas, u.c.).

Indikatori:	*Atzīmē atbilstošo*	**Komentārs:**	
1. Atbilstības kritēriji			
Rādītājs	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**

[15] Eiropas Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par satvaru Eiropas programmas darbam ar jaunatni izveidei (2020/C 415/01), 2. punkts. Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:42020Y1201(01)&from=EN

1.1. Pašvaldībā ir izveidots vismaz 1 jauniešu centrs, kurš nodrošina darba ar jaunatni veikšanu, iniciatīvu veicināšanu un līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, atbilstoši Jaunatnes likumam[16].	*Ir/ nav*	*Norāda centru skaitu.* *Ja nav, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
1.2. Pašvaldībā ir izveidotas jauniešu tikšanās vietas (piem., jauniešu telpas, dienas centrs, atsevišķas telpas jauniešu aktivitātēm u.tml.), lai nodrošinātu darba ar jaunatni pieejamību visiem pašvaldības jauniešiem.	*Ir/ nav*	*Norāda vietu skaitu.* *Ja nav, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
1.3. Izveidota un darbojas jauniešu dome, kas sekmē pašvaldības jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā, sadarbību, pieredzes apmaiņu un iniciatīvas darbā ar jaunatni.	*Ir/ nav*	*Ja nav, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
1.4. Pašvaldības iedzīvotāju padomē ir pārstāvēti jaunieši.	*Ir/ nav*	*Norāda jauniešu skaitu.* *Ja nav, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	

[16] Jaunatnes likums, 5. pants. 7. daļa, https://likumi.lv/ta/id/175920#p5

1.5. Līdzdalības budžeta finansējums tiek izlietots arī jauniešu ierosinātiem teritorijas attīstības projektiem.	*Jā/ Nē*	*Norāda atbalstīto iniciatīvu skaitu.* *Ja līdzdalības budžets netiek izlietots, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
1.6. Jaunieši iesaistās līdzdalības budžeta un iedzīvotāju padomes balsojumos.	*Jā/ Nē*	*Norāda jauniešu skaitu.* *Ja neiesaistās, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
1.7. Jaunieši iesniedz un paraksta kolektīvos iesniegumus.	*Jā/ Nē*	*Norāda iesniegumu skaitu.* *Ja nesniedz, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
2.Kvalitātes kritēriji			
Rādītājs **2.1. Jauniešu centrs**	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
2.1.1. Jauniešu centra darbībai ir konkrēti mērķi, atbalsts neformālās izglītības mācību procesam un jauniešu personīgai attīstībai.	0 1 2	*Nolikums vai gada plāns.*	

2.1.2. Jauniešu centrā tiek īstenotas aktivitātes, kas attīsta jauniešu kompetences, veicina pašizaugsmi un līdzdalību.	0 1 2	*Galveno aktivitāšu apraksts.*	
2.1.3. Jauniešu centrs īsteno darbības, kas noteiktas Jaunatnes likumā:			
a) īsteno neformālās izglītības pasākumus, projektus un programmas;	0 1 2		
b) iesaista jauniešus jaunatnes organizācijās vai jauniešu iniciatīvu grupās;	0 1 2		
c) iesaista jauniešus brīvprātīgajā darbā;	0 1 2		
d) iekļauj jauniešus ar ierobežotām iespējām vienaudžu vidē;	0 1 2		
e) nodrošina starpkultūru dialogu jauniešu mērķauditorijā;	0 1 2		
f) nodrošina konsultācijas jauniešiem par viņiem aktuālām tēmām;	0 1 2		
g) iesaista jauniešus pašvaldības darbā ar jaunatni un tā ietvaros organizētajos pasākumos, projektos un programmās;	0 1 2		

h) veic citus uzdevumus atbilstoši pašvaldības kompetencei jaunatnes politikas nozarē	*Netiek vērtēts*	Norāda, kādus citus uzdevumus īsteno.	
2.1.4. Jauniešu centrā tiek veikta jauniešu apmeklējuma uzskaite.	0 1 2		
2.1.5. Jauniešiem tiek nodrošināta iespēja un sniegts atbalsts iesaistīties centra pasākumu, projektu, programmu izstrādē un īstenošanā.	0 1 2		
2.1.6. Jauniešiem tiek nodrošināta iespēja un sniegts atbalsts iesaistīties centra pasākumu, projektu, programmu izvērtēšanā.	0 1 2		
2.1.7. Jauniešu centrs darbojas vismaz 5 dienas nedēļā, t.sk. vismaz vienā nedēļas nogales dienā.	0 1 2		
2.1.8. Jauniešu centrs ir atvērts vismaz 7 h dienā.	0 1 2		
2.1.9. Jauniešu centrā ir nodarbinātas vismaz divas darbā ar jaunatni iesaistītās personas.	0 1 2		
2.1.10. Jauniešu centra telpas ir piemērotas jauniešiem ar invaliditāti.	0 1 2		
	0		

2.1.11. Pašvaldībā pieejama caurspīdīga un skaidra sistēma, kā tiek nodrošinātas bezmaksas telpas jaunatnes iniciatīvu grupu, jaunatnes organizāciju un organizāciju, kas veic darbu ar jaunatni, aktivitātēm (pasākumu organizēšanai, ikdienas darbībai) jauniešu centrā vai citā pašvaldības iestādē.	1 2	*Sistēmas apraksts, kā tiek nodrošināta telpu pieejamība.*	
Kopvērtējums par sadaļu kopā:	*Ierakstiet punktu skaitu*		
2.2. Jauniešu telpas	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
2.2.1. Jauniešu telpās tiek veicināta jauniešu iniciatīva, pašorganizēšanās un līdzdalība.	0 1 2		
2.2.2. Jauniešu telpās tiek veikta jauniešu apmeklējuma uzskaite.	0 1 2		
2.2.3. Jauniešu telpas ir piemērotas jauniešiem ar invaliditāti.	0 1 2		
Kopvērtējums par sadaļu kopā:	*Ierakstiet punktu skaitu*		
2.3. Jauniešu dome	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
2.3.1. Jauniešu dome nodrošina darbības, kas noteiktas Jaunatnes likumā:			
a) piedalās jauniešu interešu un vajadzību izpētē un analizēšanā,	0 1		

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

	2		
b) izstrādā priekšlikumus pašvaldības jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanai;	0 1 2	*Vērā ņemto priekšlikumu skaits.*	
c) veicina pašvaldības jauniešu sadarbību un pieredzes apmaiņu;	0 1 2		
d) veicina jauniešu sadarbību ar pašvaldību, citām jauniešu domēm, institūcijām un organizācijām;	0 1 2		
e) līdzdarbojas pašvaldības organizētajos pasākumos;	0 1 2		
f) izplata informāciju par jauniešiem piedāvātajām iespējām;	0 1 2		
g) iesaistās pašvaldības darbā ar jaunatni un tā ietvaros organizētajos pasākumos, projektos un programmās.	0 1 2		
2.3.2. Jauniešu domes nolikumā aprakstītas funkcijas, dalībnieki, sanāksmju biežums, pēc kādiem principiem tiek ievēlēta jauniešu dome.	0 1 2		
2.3.3. Jauniešu domes sastāvā iekļauti izglītojamo pašpārvalžu, jauniešu iniciatīvu grupu un jaunatnes organizāciju pārstāvji.	0 1 2		
2.3.4. Jauniešu domes darba plāni un rezultāti ir publiski pieejami.	0		

	1 2	Publiskās informācijas avoti.	
Kopvērtējums par sadaļu kopā:	*Ierakstiet punktu skaitu*		
2.4. Citas līdzdalības iespējas:	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
2.4.1. Jaunieši (t.sk., pašpārvalžu un jauniešu domju) un jaunatnes organizāciju pārstāvji ir iekļauti pašvaldības komisiju un darba grupu sastāvā, kur tiek izskatīti jaunatnes politiku ietekmējoši jautājumi, nodrošinot jauniešiem un jaunatnes organizācijām iespēju iesaistīties jaunatnes politiku un jauniešu dzīvi ietekmējošu lēmumu apspriešanā pirms to pieņemšanas (piem., jauniešiem ir iespēja sniegt priekšlikumus, iesniegumus).	0 1 2		
2.4.2. Pašvaldība nodrošina atbalstu jauniešu pilsoniskai līdzdalībai, t.sk. jauniešu iesaistei izglītības iestāžu, vietējo kopienu, pašvaldību, valsts mēroga jautājumu risināšanā, stiprinot jauniešu piederības sajūtu Latvijai un Eiropai.	0 1 2	*Minēt aktivitātes, ko pašvaldība veic.*	
2.4.3. Pašvaldība veicina jauniešu politisko līdzdalību (piem., informē par vēlēšanām, parakstu vākšanu, pašvaldības deputātu pieņemšanas laikiem, protestiem, gājieniem, organizē diskusijas, viedokļu apmaiņas par politiskiem jautājumiem).	0 1 2	*Minēt aktivitātes, ko pašvaldība veic.*	
2.4.4. Pašvaldībā darbojas jauniešu iniciatīvu grupas, pašpārvaldes, jauniešu klubi, jauniešu domes, jauniešu organizācijas un organizācijas, kas veic darbu ar jaunatni un veicina jauniešu līdzdalību un iesaisti lēmumu apspriešanā pirms to pieņemšanas.	0 1 2	*Uzskaitījums, kas darbojas.*	

2.4.5.	Tiek organizēti ikgadēji forumi, diskusijas (piem., Kafija ar politiķiem, Eiropas Jaunatnes dialogs), festivāli, hakatoni, semināri jauniešiem un darbā ar jaunatni iesaistītajām personām, iesaistot jauniešus plānošanā, īstenošanā un izvērtēšanā.	0 1 2	*Aktivitāšu uzskaitījums.*	
2.4.6.	Pašvaldība veicina izglītības iestāžu izglītojamo pašpārvalžu līdzdalību (piem., sekmē iesaisti programmās "Kontakts", Erasmus+, u.c.).	0 1 2	*Minēt aktivitātes, ko pašvaldība veic.*	
2.4.7.	Veikti pasākumi jaunatnes organizāciju un jauniešu iniciatīvu grupu veidošanās sekmēšanai un to darbības atbalstam (piem., telpas, finansējums).	0 1 2	*Veiktie pasākumi.*	
2.4.8.	Pašvaldība īsteno projektus sadarbībā ar jaunatnes organizācijām un/vai organizācijām, kas veic darbu ar jaunatni, vai jauniešu iniciatīvu grupām.	0 1 2	*Īstenotie projekti pēdējā gada laikā.*	
	Kopvērtējums par sadaļu kopā:	*Ierakstiet punktu skaitu*		
	Kopvērtējums par sadaļu "Jauniešu līdzdalības veicināšana" kopā:	*Ierakstiet kopējo punktu skaitu*	• ***0-16 punkti*:** Pašvaldībā **netiek nodrošināta** jauniešu līdzdalības veicināšana. • ***17-31 punkti:*** Pašvaldībā **ir iestrādes**, lai veicinātu jauniešu līdzdalības iespējas, bet vēl **nepieciešami būtiski uzlabojumi.** • ***32-47 punkti*:** Pašvaldībā **tiek nodrošināta** jauniešu līdzdalības	

		veicināšana **nelielos apmēros**, bet **nepieciešami vairāki uzlabojumi**. • ***48-62 punkti*:** Kopumā pašvaldībā **tiek nodrošināta** jauniešu līdzdalības veicināšana, bet **nepieciešami atsevišķi uzlabojumi**. • ***63-78 punkti:*** Pašvaldībā **tiek nodrošināta kvalitatīva** jauniešu līdzdalības veicināšana, pašvaldībai ir iespēja meklēt jaunus apvāršņus un dalīties savā pieredzē ar citām pašvaldībām.	

Citi labie piemēri/ pieredzes nodošana (ja attiecināms):
Ja attiecināms, lūdzu, miniet savas pašvaldības labo praksi, piemēru, kas iespējams netika uzskaitīts kritērijos, ko pašvaldība varētu ieteikt citiem

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

4. Darba ar jaunatni īstenošana

Pamatuzdevumi darbā ar jaunatni ir aprakstīti Jaunatnes likumā, savukārt Eiropas hartā darbam ar jaunatni vietējā līmenī noteikti pamatprincipi darbā ar jaunatni.

Bez pamatprincipiem pastāv citi faktori, kas ir ārkārtīgi svarīgi veiksmīgam darbam ar jauniešiem, piemēram,:

- drošība – jauniešiem ir jājūtas drošiem, ja viņi vēlas iesaistīties darba ar jaunatni aktivitātēs;
- pieejamība – darba ar jaunatni aktivitātēm ir jābūt pieejamām visiem jauniešiem;
- elastība – darbam ar jaunatni nevajadzētu kļūt tik birokrātiskam, ka tas nespēj reaģēt uz jauniešu mainīgajām vajadzībām un interesēm;
- izaicinājumi – lai jaunieši apzinātos nezināmās iespējas un paplašinātu savu redzesloku.[17]

Darba ar jaunatni īstenošanai ir dažādi veidi un metodes, kuras pašvaldība izvēlas atbilstoši savai specifikai un vajadzībām, paturot prātā, ka darbs ar jaunatni vērsts uz **visu pašvaldības jauniešu iekļaušanu un vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanu visiem jauniešiem**. Darbs ar jaunatni tiek veikts dažādos veidos un apstākļos. Visizplatītākie **darba ar jaunatni veidi ir** -- jauniešu centri; jauniešu organizācijas un organizācijas, kas īsteno darbu ar jaunatni; jauniešu projekti; neformālas jauniešu grupas; digitālais darbs ar jaunatni, mobilais darbs ar jaunatni, ielu darbs ar jaunatni; jauniešu nometnes; jauniešu informēšana un jauniešu kustības.[18]

Darba ar jaunatni aktivitātes galvenokārt definē tās vispārīgie mērķi vai nolūks. Brīvā laika **aktivitātes**, kas ir jautras un atraktīvas, **bez mērķa** panākt jauniešu personīgo un sociālo attīstību – **NAV darbs ar jaunatni**. Protams, šādos apstākļos, tāpat kā jebkuros citos, var norisināties neformāla mācīšanās,

[17] JŪSU CEĻVEDIS, veicinot darba ar jaunatni kvalitāti, 31.lpp. https://jaunatne.gov.lv/wp-content/uploads/2020/07/pasvaldibu_gramata_a4_210x297mm_preview.pdf?fbclid=IwAR0ocwgureUs132_QuN3QgE78gw2Kp4WoN0Awgs6l0TBFci6z9pwCU6ftco

[18] JŪSU CEĻVEDIS, veicinot darba ar jaunatni kvalitāti, 82.lpp. https://jaunatne.gov.lv/wp-content/uploads/2020/07/pasvaldibu_gramata_a4_210x297mm_preview.pdf?fbclid=IwAR0ocwgureUs132_QuN3QgE78gw2Kp4WoN0Awgs6l0TBFci6z9pwCU6ftco

taču tas nav šo aktivitāšu mērķis, tādējādi tas nav darbs ar jaunatni. Arī **jauniešiem nodrošinātās telpas** (jauniešu centri, iniciatīvu centri u.c.) **bez jebkādiem mērķiem vai atbalstu neformālam mācību procesam un personīgai attīstībai**, arī **nav darbs ar jaunatni** pats par sevi.

Robeža starp darbu ar jaunatni un sociālo darbu – darbam ar jaunatni bieži vien ir mērķi attiecībā uz prevenciju un sociālo integrāciju. Šie ir arī sociālā darba uzdevumi, taču, ja vien **jaunieši piedalās brīvprātīgi un mērķis ir personīgā un sociālā attīstība**, tas joprojām ir darbs ar jaunatni. Ja tiek paveikts tas pats darbs, taču jauniešiem ir pienākums tajā piedalīties, tas ir sociālais darbs.

Indikatori:	*Atzīmē atbilstošo*	**Komentārs:**	
1. Atbilstības kritēriji			
Rādītājs	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
1.1. Jauniešiem ir iespēja saņemt apliecību par apgūtajām kompetencēm darba ar jaunatni aktivitātēs, atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr. 395 "Kārtība, kādā tiek izsniegtas atļaujas neformālās izglītības programmas īstenošanai" 5.2. punktā minētai informācijai.	*Ir/ nav*	*Saņemto apliecinājumu skaits.*	
1.2. Pašvaldībā ir pieejamas (pašvaldības vai citu sadarbības partneru īstenotas) neformālās izglītības programmas[19] jauniešiem.	*Ir/ nav*	*Norāda skaitu un veidus.*	
1.3. Pašvaldība seko līdzi tās teritorijā īstenotajām neformālās izglītības programmām jauniešiem, atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr. 395 "Kārtība, kādā tiek izsniegtas atļaujas neformālās izglītības programmas īstenošanai".	*Jā/ Nē*		
2.Kvalitātes kritēriji			

[19] Izglītības likums, 46. pants. https://likumi.lv/ta/id/50759#p46

Rādītājs **2.1. Darba ar jaunatni aktivitātes:**	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
2.1.1. Pašvaldības īstenotās darba ar jaunatni aktivitātes ir tādas, kas attīsta jauniešu dzīvei nepieciešamās kompetences, pašizaugsmi, pašorganizēšanos un līdzdalību un uzrunā pašus jauniešus.	0 1 2	*Galveno aktivitāšu apraksts.*	
2.1.2. Pašvaldībā tiek īstenotas darba ar jaunatni aktivitātes atbilstoši jaunākajām jomas tendencēm/ aktualitātēm un ir balstītas jauniešu vajadzībās.	0 1 2		
2.1.3. Tiek īstenotas tikšanās, diskusijas, konferences u.c., kuru mērķis ir iepazīstināt jauniešus un mudināt viņus iesaistīties pilsoniskās un politiskās līdzdalības aktivitātēs.	0 1 2	*Galveno aktivitāšu apraksts.*	
2.1.4. Darba ar jaunatni aktivitātēs tiek nodrošināta droša, nediskriminējoša un iekļaujoša vide dažādiem jauniešiem, tostarp visa veida vardarbības izskaušana.	0 1 2	*Galveno darbību apraksts.*	
2.1.5. Tiek nodrošināta jauniešiem pieejama konsultatīva palīdzība mentālās, seksuālās un fiziskās veselības jautājumos.	0 1 2	*Galveno aktivitāšu apraksts.*	
2.1.6. Pašvaldībā kopumā tiek īstenotas tādas aktivitātes, kas veicina jauniešu darba tikumu un patriotismu, neformālo izglītību, brīvprātīgo darbu, fiziskās un mentālās veselības aktivitātes un iesaistīšanos kultūras dzīvē.	0 1 2	*Galveno aktivitāšu apraksts.*	
Kopvērtējums par sadaļu kopā:	*Ierakstiet punktu skaitu*		

Valņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

2.2. Informācijas pieejamības nodrošināšana jauniešiem:	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
2.2.1. Ir izveidota pašvaldības mājaslapā sadaļa jauniešiem (www.pasvaldiba.lv/?/jaunatne) un/vai atsevišķa mājaslapa.	0 1 2	*Norāda saiti.* *Ja nav, norāda galvenos iemeslus, nepieciešamo atbalstu un nākamos veicamos soļus, lai kritērijs atbilstu.*	
2.2.2. Pašvaldības mājaslapas sadaļā jauniešiem un/vai atsevišķā mājaslapā ietverta aktuālā informācija jauniešiem draudzīgā valodā par pašvaldības darbu ar jaunatni un jauniešu iespējām (t.sk. līdzdalības un palīdzības saņemšanas iespējām.	0 1 2		
2.2.3. Pašvaldības mājaslapas sadaļā jauniešiem un/vai atsevišķā mājaslapā ietverta aktuālā informācija par jaunatnes organizācijām un organizācijām, kas veic darbu ar jaunatni, pašvaldības teritorijā un/vai nacionālā mērogā.	0 1 2		
2.2.4. Informācija pašvaldības mājaslapas sadaļā jauniešiem un/vai atsevišķā mājaslapā tiek regulāri atjaunota.	0 1 2		
2.2.5. Informācija pašvaldības mājaslapas sadaļā jauniešiem un/vai atsevišķā mājaslapā pielāgota jauniešiem ar invaliditāti (piem., teksts vieglā valodā, teksta kontrasts, fonta lieluma maiņas iespējas u.c.).	0 1 2		
2.2.6. Pašvaldībai ir izveidoti sociālo tīklu profili jauniešu biežāk lietotajos tīklos.	0 1	*Sociālo tīklu uzskaitījums.*	

	2		
2.2.7. Informācija par jauniešu iespējām pašvaldībā tiek publicēta jauniešiem saistošā formātā un jauniešiem draudzīgā valodā, ir jauniešu interesēm atbilstoša un attiecas tieši uz jauniešiem.	0 1 2		
2.2.8. Pašvaldības sociālo tīklu profilos jauniešiem satura veidošanā un izplatīšanā tiek iesaistīti paši jaunieši.	0 1 2		
2.2.9. Pašvaldība informē sabiedrību (t.sk. jauniešus) par īstenotajiem darba ar jaunatni aktivitāšu **rezultātiem** ne tikai pašām aktivitātēm.	0 1 2		
2.2.10. Pašvaldība popularizē Bērnu un pusaudžu uzticības tālruni, mobilo lietotni un citas Bērnu aizsardzības centra aktivitātes.	0 1 2	*Aktivitāšu apraksts.*	
Kopvērtējums par sadaļu kopā:	*Ierakstiet punktu skaitu*		
2.3. Darba ar jaunatni veidi:	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
2.3.1. Pašvaldība nodrošina darbu ar jaunatni pašvaldības dibinātajos jauniešu centros, jaunatnes iniciatīvu centros, multifunkcionālajos jauniešu centros, jauniešu mājās vai tml.	0 1 2		
2.3.2. Pašvaldība nodrošina darbu ar jaunatni, izmantojot jauniešu projektus.	0 1		

	2		
2.3.3. Pašvaldība nodrošina mobilo darbu ar jaunatni.	0 1 2		
2.3.4. Pašvaldība nodrošina digitālo darbu ar jaunatni.	0 1 2		
2.3.5. Pašvaldība nodrošina ielu darbu ar jaunatni.	0 1 2		
2.3.6. Pašvaldība nodrošina darbu ar jaunatni, izmantojot sporta un āra dzīves aktivitātes.	0 1 2		
2.3.7. Pašvaldība nodrošina starptautisko darbu ar jaunatni, izmantojot dažādus jauniešu apmaiņas projektus.	0 1 2		
2.3.8. Pašvaldība izmanto citus darba ar jaunatni **veidus**.	*Netiek vērtēts*	*Norāda kādus.*	
2.3.9. Mobilā darba ar jaunatni aktivitātes tiek īstenotas ne retāk kā vienu reizi divās nedēļās, kas pieejamas jauniešiem dažādās pašvaldības teritorijās	0 1 2	*Norāda biežumu.*	
2.3.10. Pašvaldība **nodrošina** citā veidā darba ar jaunatni **aktivitātes**, kas pieejamas jauniešiem dažādās pašvaldības teritorijās.	0 1 2	*Norāda kādus.*	
	0		

2.3.11. Pašvaldība nodrošina pašvaldības transportu mobilā darba ar jaunatni īstenošanai.	1 2		
2.3.12. Digitālais darbs ar jaunatni tiek īstenots atbilstoši IZM un JSPA rekomendācijām.	0 1 2		
Kopvērtējums par sadaļu kopā:	*Ierakstiet punktu skaitu*		
2.4. Darba ar jaunatni metodes un pieejas, kas *tiek īstenotas vairākas reizes gadā darba ar jaunatni aktivitātēs*:	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
2.4.1. Tiek pielietotas neformālās izglītības pieejas un metodes	0 1 2		
2.4.2 Tiek pielietotas sporta, āra dzīves aktivitāšu un piedzīvojumu pieejas un metodes (piem., pārgājieni, laivu braucieni utt.).	0 1 2		
2.4.3. Tiek īstenotas nometnes.	0 1 2		
2.4.4. Tiek pielietotas brīvprātīgā darba pieejas un metodes.	0 1 2		
2.4.5. Tiek pielietotas individuālā darba ar jauniešiem metodes, tai skaitā darbs ar gadījumu.	0 1 2		

2.4.6. Tiek pielietotas mentoringa, koučinga un atbalsta personu pieejas un metodes.	0 1 2		
2.4.7. Tiek pielietotas digitālā darba ar jaunatni metodes un pieejas.	0 1 2		
2.4.8. Tiek pielietotas spēļošanas pieejas un spēļu izmantošana.	0 1 2		
2.4.9. Tiek pielietotas kopienā balstītās metodes un jauniešu līdzdalības veicināšanas metodes un pieejas (piem., jauniešu vadītu projektu un aktivitāšu īstenošana vietējā kopienā).	0 1 2		
2.4.10. Tiek pielietotas grupu un kolektīvās metodes un pieejas (piem., aktivitātes, pasākumi, festivāli u.tml.).	0 1 2		
2.4.11. Tiek pielietotas resiliences un terapeitiskās pieejas un metodes.	0 1 2		
2.4.12. Tiek pielietotas dažādu programmu (piemēram, motivācijas, pašizaugsmes, radošuma veicināšanas, uzņēmējdarbības attīstības u.c.) metodes un to veidošana.	0 1 2		
2.4.13. Tiek pielietotas citas metodes.	*Netiek vērtēts*	*Norāda kādas.*	

2.4.14. Pašvaldība izmanto jaunas metodes vai inovatīvas pieejas darbā ar jauniešiem.	*Netiek vērtēts*	*Norāda izmantotās metodes pēdējā gada laikā un īsi raksturo vai šo metodi plāno izmantot turpmāk.*	
Kopvērtējums par sadaļu kopā:	*Ierakstiet punktu skaitu*		
2.5. Iekļaušanas aktivitātes darbā ar jaunatni:	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
2.5.1. Pašvaldība īsteno neformālās izglītības programmas un/vai projektus, kas vērsti uz jauniešiem ar ierobežotām iespējām (piem., grupu nodarbības, individuālas konsultācijas, projekti un aktivitātes) un viņu iesaisti.	0 1 2	*Aktivitāšu apraksts un iesaistītās jauniešu grupas.*	
2.5.2. Pašvaldības jauniešu centrā vai citās telpās, kur notiek jauniešiem paredzēti pasākumi, ir nodrošināta iekļaujoša vide un vides pieejamība, piem., pasākumos tiek nodrošināts surdotulkojums, titri, asistentu klātesamība.	0 1 2	*Nodrošinātā atbalsta apraksts.*	
2.5.3. Pašvaldība īsteno kompleksus pasākumus jauniešu sociālās atstumtības mazināšanai (piem., tiek atbalstītas organizācijas, kas veicina sociālās atstumtības mazināšanos, notiek sadarbība ar sociālo dienestu u.c.).	0 1 2	*Aktivitāšu apraksts.*	
2.5.4. Pašvaldība īsteno kompleksu risinājumu aktivitātes NEET jauniešu atbalstam (piem., “Proti un dari” u.c.).	0 1 2	*Aktivitāšu apraksts.*	
2.5.5. Darbā ar jaunatni iesaistītās personas mērķtiecīgi uzrunā jauniešus ar ierobežotām iespējām dalībai dažādos darba ar jaunatni notikumos.	0 1 2	*Darbību apraksts.*	

2.5.6. Jaunieši ar ierobežotām iespējām tiek iesaistīti pasākumu plānošanā, īstenošanā un izvērtēšanā.	0 1 2		
Kopvērtējums par sadaļu kopā:	*Ierakstiet punktu skaitu*		
2.6. Darbā ar jaunatni iegūto kompetenču atzīšana:	***Novērtējums***	**Sasniegtais esošajā gadā**	**Plānotais nākamajā gadā**
2.6.1. Darbā ar jaunatni iesaistītās personas kopā ar jauniešiem izvērtē apgūtās kompetences pašvaldības darba ar jaunatni īstenotajās aktivitātes (piem., gan pēc aktivitātēm, gan gada griezumā).	0 1 2	*Izvērtējuma apraksts.*	
2.6.2. Darbā ar jaunatni iesaistītās personas kopā ar jauniešiem izvērtē apgūtās kompetences, izmantojot mūžizglītības kompetenču pieeju jeb 8 pamatkompetences[20].	0 1 2		
2.6.3. Pašvaldībā izstrādāta jauniešu brīvprātīgā darba sistēma.	0 1 2		
2.6.4. Pašvaldība īsteno godināšanas pasākumus jauniešiem par brīvprātīgā darba veikšanu.	0 1 2	*Pasākumu apraksts.*	
	0		

[20] Youthpass pamatkompetences https://jaunatne.gov.lv/wp-content/uploads/2021/02/youthpath_pamatkompetences_2020.pdf

2.6.5. Pašvaldība veido apbalvojumus par jauniešu iesaisti darba ar jaunatni aktivitātēs (piem., īsteno jaunatnes gada balvas pasākumu).	1 2	*Pasākumu apraksts.*	
Kopvērtējums par sadaļu kopā:	*Ierakstiet punktu skaitu*		
Kopvērtējums par sadaļu "Darba ar jaunatni īstenošana" kopā:	*Ierakstiet kopējo punktu skaitu*	• ***0-20 punkti:*** Pašvaldībā **netiek nodrošināta** kvalitatīva darba ar jaunatni īstenošana. • ***21-41 punkti:*** Pašvaldībā **ir iestrādes**, lai veicinātu kvalitatīvu darba ar jaunatni īstenošanu, bet vēl **nepieciešami būtiski uzlabojumi**. • ***42-61 punkti:*** Pašvaldībā **tiek nodrošināta** kvalitatīva darba ar jaunatni īstenošana **nelielos apmēros**, bet **nepieciešami vairāki uzlabojumi**. • ***62-82 punkti:*** Kopumā pašvaldībā **tiek nodrošināta** kvalitatīva darba ar jaunatni īstenošana, bet **nepieciešami atsevišķi uzlabojumi**. • ***83-102 punkti:*** Pašvaldībā **tiek nodrošināta kvalitatīva** darba ar jaunatni īstenošana, pašvaldībai ir iespēja meklēt jaunus apvāršņus un	

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

		dalīties savā pieredzē ar citām pašvaldībām.	

Citi labie piemēri/ pieredzes nodošana (ja attiecināms):
Ja attiecināms, lūdzu, miniet savas pašvaldības labo praksi, piemēru, kas iespējams netika uzskaitīts kritērijos, ko pašvaldība varētu ieteikt citiem

Izglītības un zinātnes ministrija

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

Pielikums Nr. 1
Jaunatnes lietu speciālista amata apraksta paraugs

Pēc
Ministru kabineta
2022. gada 26. aprīļa
noteikumiem Nr. 262

Amata apraksta paraugs

<table>
<tr><td>1. Iestādes nosaukums</td><td>AMATA APRAKSTS</td><td colspan="2">Apstiprinu
_____
(iestādes vadītājs)
_____
(datums)</td></tr>
<tr><td colspan="2">2. AMATA NOSAUKUMS: JAUNATNES LIETU SPECIĀLISTS</td><td colspan="2">2.1. AMATA STATUSS</td></tr>
<tr><td colspan="4">3. STRUKTŪRVIENĪBA</td></tr>
<tr><td colspan="2">4. PROFESIJAS KODS 2422 27</td><td colspan="2">5. AMATA SAIME UN LĪMENIS: POLITIKAS PLĀNOŠANA – 37. SAIME II</td></tr>
</table>

6. TIEŠAIS VADĪTĀJS	FUNKCIONĀLAIS VADĪTĀJS
7. TIEK AIZVIETOTS AR	AIZVIETO
8. IEKŠĒJĀ SADARBĪBA	ĀRĒJĀ SADARBĪBA

9. AMATA MĒRĶIS – nodrošināt jaunatnes politikas plānošanu, izstrādi un pārraudzību pašvaldībā, nodrošinot jaunatnes jomas politikas plānošanas dokumentu izstrādi, institūciju (piem., jaunatnes nodaļu, jauniešu centru) darbības nodrošināšanu, atzinumu par normatīvajiem aktiem sniegšanu, starpnozaru koordināciju un kompleksu jaunatnes jomas projektu vai programmu rakstīšanu, koordinēšanu un vadīšanu.

10. AMATA PIENĀKUMI

	PIENĀKUMS	NOZĪMĪBA, %	AMATA PIENĀKUMU IZPILDES STANDARTI
10.1.	10.1.1. izstrādāt un izvērtēt pašvaldības jaunatnes politikas plānošanas dokumentus; 10.1.2. sagatavot dažādu veidu informāciju par jaunatnes politiku un darbu ar jaunatni pašvaldībā, organizēt informācijas apriti 10.1.3. veidot starpnozaru sadarbību jaunatnes jomā pašvaldībā;		

	10.1.4. sagatavot jaunatnes jomas dokumentāciju, ziņojumus, 10.1.5. veikt ekspertīzi jaunatnes jomā, 10.1.6. sniegt priekšlikumus valsts un pašvaldību institūcijām jaunatnes politikas izstrādei, īstenošanai un koordinēšanai, 10.1.7. …		
10.2.	10.2.1. plānot, definēt, rakstīt un organizēt jaunatnes jomas projektus, veikt jaunatnes jomas projektu uzraudzību un tālākvirzīšanu, 10.2.2. pārraudzīt un vadīt apstiprināto jaunatnes jomas projektu īstenošanu; 10.2.3. līdzdarboties starptautisko pasākumu un projektu īstenošanā jaunatnes jomā; 10.2.4. nodrošināt un koordinēt iesniegto jaunatnes iniciatīvu projektu pieteikumu izskatīšanu, vērtēšanu, koriģēšanu; 10.2.5. …		

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

10.3.	10.3.1. veidot un vadīt komandu, 10.3.1. …		

11. KOMPETENCES	
11.1.	Spēja organizēt Jaunatnes politikas īstenošanu saskaņā ar valsts un pašvaldību izvirzītajām prioritātēm jaunatnes politikas jomā.
11.2.	Spēja patstāvīgi pilnveidot savas zināšanas par jaunatnes politikas jautājumiem Latvijā un Eiropas Savienībā.
11.3.	Spēja organizēt starpnozaru sadarbību pašvaldības jaunatnes politikas jomā ar sadarbības partneriem.
11.4.	Spēja apkopot jaunatnes politikā iesaistīto personu priekšlikumus jaunatnes politikas pilnveidošanai pašvaldībā.
11.5.	Spēja vadīt jaunatnes jomas projektus vietējā, nacionālā un starptautiskā līmenī.
11.6.	Spēja izstrādāt normatīvo aktu projektus un metodiskos dokumentus jaunatnes politikas jomā pašvaldībā.
11.7.	Spēja vadīt komandu un deleģēt darbus.
11.8.	….
12. PROFESIONĀLĀ KVALIFIKĀCIJA	
12.1. IZGLĪTĪBA	**Pirmā cikla (bakalaura līmeņa) augstākā profesionālā izglītība (6.PKL)**
12.2. PROFESIONĀLĀ PIEREDZE	
12.3. PROFESIONĀLĀS ZINĀŠANAS UN PRASMES	Projektu vadība; starpnozaru sadarbība;

	normatīvo aktu projektu un metodisko dokumentu izstrāde; jaunatnes politikas normatīvais regulējums; darba ar jaunatni pamatuzdevumi un pamatprincipi.
12.4. VISPĀRĒJĀS ZINĀŠANAS UN PRASMES	Latviešu valoda; svešvalodas zināšanas; darbs komandā; digitālo tehnoloģiju lietošana; prasme pilnveidoties profesionālajā darbā un attīstīt kompetences; darba tiesību, aizsardzības, vides un civilās aizsardzības prasību ievērošana; profesionalitātes un vispārējo ētikas normu ievērošana profesionālajā darbā.

13. Amata atbildība
14. Amata tiesības
15. Cita informācija

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

VADĪTĀJS	_____	_____	_____
	(paraksts)	(vārds, uzvārds)	(datums)
DARBINIEKS	_____	_____	_____
	(paraksts)	(vārds, uzvārds)	(datums)

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

Pielikums Nr.2.
Jauniešu domes nolikums (Paraugs)

Eiropas līmenī jauniešu dome tiek definēta kā līdzdalības veids, kurā jauniešiem ir iespēja iesaistīties jaunatnes politikas izstrādē, īstenošanā un informatīvo materiālu sagatavošanā, sabiedrības informētībai.[21] Latvijā jauniešu dome tiek definēta Jaunatnes likumā kā viens no iespējamajiem jauniešu līdzdalības veidiem, kurā tiek īstenota jauniešu sadarbība un pieredzes apmaiņa. Ja pašvaldība izveido jauniešu domi, tās sastāvā iekļauj izglītojamo pašpārvalžu, jauniešu iniciatīvu grupu un jaunatnes organizāciju pārstāvjus. Pašvaldības jauniešu domes pamatuzdevumi ir noteikti Jaunatnes likumā.[22] Noteiktie pamatuzdevumi jauniešu domei ir jāveic ikdienas darbā, tamdēļ tie būtu jāuztver kā sava veida pienākumi, lai jauniešu dome varētu pilnvērtīgi un novērtēti darboties. Protams, arī no pašvaldības puses jauniešu domei var būt noteikti papildus uzdevumi, lai veicinātu jauniešu domes ikdienas darba efektivitāti.

Piedāvātais nolikums uztverams kā paraugs un pašvaldība, veidojot jauniešu domi, var papildināt nolikumu ar citiem sev nepieciešamiem punktiem.

Pašvaldības Jauniešu domes nolikums

1. Vispārīgie noteikumi

1.1. _____ NOVADA JAUNIEŠU DOME (turpmāk – JAUNIEŠU DOME) ir _____ izveidota institūcija.

1.2. NOLIKUMS nosaka JAUNIEŠU DOMES mērķus, uzdevumus, funkcijas, tiesības, pienākumus un organizatorisko struktūru.

1.3. JAUNIEŠU DOME sadarbojas ar _____ NOVADA DOMES JAUNATNES LIETU KOMISIJU (turpmāk – KOMISIJA) (*vai citu struktūru atkarībā no pašvaldības*).

1.4. JAUNIEŠU DOME savā darbā ievēro Latvijas Republikas likumus un citus normatīvos aktus.

[21] European Union, Council of Europe. (2019). *Youth policy essentials.* 10., 12.lpp. Izgūts no: https://pjpeu.coe.int/documents/42128013/47261953/Youth+Policy+Essentials+-updated.pdf
[22] Jaunatnes likums, 5. pants. https://likumi.lv/ta/id/175920#p5

1.5. JAUNIEŠU DOME tiek apstiprināta ar _____ lēmumu.

2. Jauniešu domes sastāvs

2.1. JAUNIEŠU DOMES sastāvā darbojas ____ novada _____(*skaits*) jaunieši vecumā no 13- 25 gadiem, kuri ir izteikuši vēlmi pārstāvēt savu izglītības iestādi vai jaunatnes organizāciju, darboties jauniešu un pilsētas/ novada interesēs, pilnveidot sevi un uzlabot jauniešu situāciju pašvaldībā.

2.2. JAUNIEŠU DOMES _____ (*tiek minēti vēlētie amati jauniešu domē*) tiek ievēlēts no JAUNIEŠU DOMES vidus.

3. Jauniešu domes mērķis

3.1. JAUNIEŠU DOMES mērķis ir sekmēt pašvaldības jauniešu sadarbību, pieredzes apmaiņu un iniciatīvas darbā ar jaunatni[23] un _____ (*citi mērķi, ko nosaka pati pašvaldība*).

4. Jauniešu domes uzdevumi[24]

4.1. piedalīties jauniešu interešu un vajadzību izpētē un analizēšanā, izstrādāt priekšlikumus pašvaldības jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanai;

4.2. veicināt pašvaldības jauniešu sadarbību un pieredzes apmaiņu;

4.3. veicināt jauniešu sadarbību ar pašvaldību, citām jauniešu domēm, institūcijām un organizācijām;

4.4. līdzdarboties pašvaldības organizētajos pasākumos;

[23] Jaunatnes likums, 5. panta 2. punkts. https://likumi.lv/ta/id/175920#p5

[24] Jaunatnes likums, 5. pants 6. punkts. https://likumi.lv/ta/id/175920#p5

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

4.5. izplatīt informāciju par jauniešiem piedāvātajām iespējām;

4.6. iesaistīties pašvaldības darbā ar jaunatni un tā ietvaros organizētajos pasākumos, projektos un programmās;

4.7. _____ (*citi pašvaldības noteiktie uzdevumi*)

5. Jauniešu domes darbības reglaments un pienākumi

5.1. JAUNIEŠU DOMES darbu koordinē un vada tās priekšsēdētājs.

5.2. JAUNIEŠU DOMES sanāksmes notiek vismaz ____ reizes mēnesī, kā arī var tikt sasauktas ārkārtas sēdes.

5.3. JAUNIEŠU DOMES priekšsēdētāja prombūtnes laikā tā pienākumus veic priekšsēdētāja vietnieks.

5.4. JAUNIEŠU DOMES sēdes protokolē JAUNIEŠU DOMES protokolists.

5.5. _____ (*citu jauniešu domes velēto amatpersonu pienākumi*)

5.6. _____(*citi jautājumi, kas saistīti ar darbības reglamentu un pienākumiem pēc pašvaldības izvēles)*

6. Balsošanas kārtība

6.1. Lēmumus JAUNIEŠU DOMĒ pieņem balsojot.

6.2. Gadījumā, ja „par" un „pret" balsojušo skaits ir vienāds, lēmumu pieņem JAUNIEŠU DOMES priekšsēdētājs.

6.3. Balsošana notiek atklāti vai aizklāti (iepriekš par to vienojoties), un priekšlikums uzskatāms par pieņemtu, ja „par" nobalso vairākums no klātesošajiem JAUNIEŠU DOMES dalībniekiem.

6.4. JAUNIEŠU DOME ir tiesīga pieņemt lēmumus, ja tās sēdē piedalās ne mazāk kā ____ (skaits) JAUNIEŠU DOMES locekļi.

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

6.5. JAUNIEŠU DOME lēmumus pieņem ar klātesošo JAUNIEŠU DOMES dalībnieku vairākumu.

7. Jauniešu domes tiesības

7.1. JAUNIEŠU DOMES izvirzītajiem pārstāvjiem ir tiesības piedalīties pašvaldības KOMISIJAS sēdēs.

7.2. JAUNIEŠU DOME ir tiesīga saņemt no pašvaldības iestādēm un uzņēmumiem visu nepieciešamo dokumentu kopijas par JAUNIEŠU DOMES kompetencē esošajiem jautājumiem.

7.3. JAUNIEŠU DOME ir tiesīga risināt ar pašvaldības jaunatni saistītos jautājumus un virzīt tos izskatīšanai pašvaldības KOMISIJĀ.

7.4. JAUNIEŠU DOME ir tiesīga savu uzdevumu ietvaros izteikt priekšlikumus par pašvaldības budžeta līdzekļu sadali, nosakot prioritātes ar jauniešiem saistītās jomās.

7.5. JAUNIEŠU DOMEI ir tiesības izteikt priekšlikumus par pašvaldības palīglīdzekļu izmantošanu jaunatnes projektiem.

7.6. JAUNIEŠU DOME ir tiesīga sniegt informāciju par JAUNIEŠU DOMES darbu masu informācijas līdzekļos.

8. Jauniešu domes atbildība

8.1. JAUNIEŠU DOMES locekļi ir atbildīgi par viņiem uzticēto pienākumu godprātīgu izpildi un tiesību realizāciju.

8.2. JAUNIEŠU DOME ir atbildīga par informācijas konfidencialitātes ievērošanu.

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

Pielikums Nr. 3
Jaunatnes konsultatīvās komisijas nolikums (Paraugs)

Komisijas nolikumā ieteicams iekļaut šādus jautājumus, pašvaldība nolikumu var papildināt ar sev nepieciešamajiem noteikumiem.

Jaunatnes konsultatīvās komisijas nolikums

1. Vispārīgie jautājumi

1.1. Komisija ir pašvaldības izveidota padomdevēja institūcija, kuras mērķis ir veicināt pašvaldības darba ar jaunatni plānošanu un īstenošanu, kā arī jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā.

1.2. Komisija savā darbā ievēro Latvijas Republikas likumus un citus normatīvos aktus.

1.3. Komisijas lēmumiem ir ieteikuma raksturs.

2. Komisijas pamatuzdevumi un tiesības

2.1. Komisijai ir šādi pamatuzdevumi[25]:

2.1.1. veicināt pašvaldības iestāžu un struktūrvienību sadarbību jautājumos, kas attiecas uz jauniešiem un darbu ar jaunatni pašvaldībā;

2.1.2. apkopot un analizēt informāciju par pašvaldības jauniešu problēmām, vajadzībām un interesēm;

[25] Jaunatnes likums, 5. panta 5. punkts. https://likumi.lv/ta/id/175920#p5

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

2.1.3. izstrādāt un iesniegt pašvaldībai priekšlikumus par to, kā veicams pašvaldības darbs ar jaunatni un kā pilnveidojama valsts jaunatnes politika;

2.1.4. izstrādāt priekšlikumus jauniešu iesaistīšanai politiskās, ekonomiskās, sociālās un kultūras dzīves, kā arī vides aizsardzības aktivitātēs;

2.1.5 izstrādāt priekšlikumus jauniešu līdzdalības un iniciatīvu īstenošanas atbalstam;

2.1.6. sniegt pašvaldības vadībai ieteikumus par finanšu plānošanu darbam ar jaunatni.

2.2. Komisijai ir šādas tiesības:

2.2.1. pieprasīt un saņemt ar pašvaldības starpniecību no valsts un pašvaldības iestādēm komisijas uzdevumu izpildei nepieciešamo informāciju;

2.2.2. uzaicināt piedalīties uz komisijas sēdēm ar padomdevēja tiesībām ekspertus un amatpersonas konsultāciju sniegšanai un ieteikumu sagatavošanai ar darbu ar jaunatni pašvaldībā saistītajos jautājumos;

2.2.3. konkrētu jautājumu risināšanai izveidot darba grupas, ja nepieciešams, pieaicināt ekspertus;

2.2.4. ieteikt pašvaldībai tēmas pētījumiem jaunatnes jomā;

2.2.5. normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā iesniegt atbildīgajām ministrijām priekšlikumus par nepieciešamajiem grozījumiem normatīvajos aktos un valsts jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentos.

3. Komisijas darba organizācija

3.1. Komisijas sastāvā iekļauj pašvaldības speciālistus, kuri veic darbu ar jaunatni, jaunatnes organizāciju, jauniešu domes un/vai iniciatīvu grupu vai citu biedrību un nodibinājumu, kas veic darbu ar jaunatni, pārstāvjus.

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

3.2. Komisija darbojas ___ *(skaits*) locekļu sastāvā, tajā skaitā Komisijas priekšsēdētājs un Komisijas priekšsēdētāja vietnieks. Komisijas sastāvu apstiprina ar Domes lēmumu.

3.3. Komisijas darbu vada Komisijas priekšsēdētājs. Komisijas priekšsēdētāja prombūtnes laikā, Komisijas darbu vada Komisijas priekšsēdētāja vietnieks. Komisijas sēdes protokolē komisijas sekretārs. Komisijas priekšsēdētāju, priekšsēdētāja vietnieku un sekretāru Komisija ievēl no Komisijas locekļiem.

3.4. Komisijas priekšsēdētājs:

3.4.1. plāno un organizē komisijas darbu;

3.4.2. sagatavo un apstiprina komisijas sēžu darba kārtību;

3.4.3. sasauc un vada komisijas sēdes;

3.4.4. paraksta sēžu protokolus un citus komisijā sagatavotus dokumentus.

3.5. Komisijas priekšsēdētājs komisijas sēdes sasauc ne retāk kā ____reizes gadā. Komisijas priekšsēdētājs sasauc komisijas ārkārtas sēdi, vismaz dienu iepriekš, ja to ierosina vismaz trīs komisijas locekļi.

3.6. Komisija lēmumus pieņem, atklāti balsojot, ar vienkāršu balsu vairākumu. Katram komisijas loceklim ir viena balss. Ja balsu skaits sadalās vienādi, izšķirošā ir komisijas priekšsēdētāja balss.

3.7. Komisijas locekļi:

3.7..1. informē komisiju par viņu pārstāvētās iestādes, struktūrvienības vai organizācijas viedokli komisijas sēdē izskatāmajā jautājumā;

3.7..2. informē viņu pārstāvēto iestādi, struktūrvienību vai organizāciju par komisijas sagatavotajiem dokumentiem un lēmumu projektiem;

3.7..3. piedalās komisijas izveidotajās darba grupās, kā arī ieteikumu sagatavošanā.

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

3.8. Komisija ir lemttiesīga, ja tās sēdē piedalās vairāk nekā puse no komisijas locekļiem.

3.9. Komisijas sēdes tiek protokolētas. Komisijas sēdes protokolā norāda darba kārtību, sēdes dalībniekus un personas, kuras piedalījušās debatēs par attiecīgo jautājumu, kā arī pieņemtos lēmumus. Komisijas sēdes protokols ir publiski pieejams pašvaldības tīmekļa vietnē.

3.10. Komisija par pieņemtajiem lēmumiem informē Domi.

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

Pielikums Nr. 4
Jauniešu centra nolikums (Paraugs)

Lai nodrošinātu vienotu pieeju nolikumu izstrādes procesā, paraugā ir iekļauti būtiskākie jautājumi, kurus ieteicams iekļaut jauniešu centra nolikumā, tajā pašā laikā pieļaujot iespēju tajā iekļaut arī citus būtiskus jautājumus atbilstoši esošajai pašvaldības praksei vai jauniešu centra darbības specifikai.

Jauniešu centrs ir saprotams kā pašvaldības iestāde vai pašvaldības iestādes struktūrvienība, kas veic darbu ar jaunatni atbilstoši pamatuzdevumiem un pamatprincipiem darbā ar jaunatni. Jauniešu centrs darbojas vismaz 5 dienas nedēļā, t.sk. vismaz vienā nedēļas nogales dienā, visas pašvaldības jauniešiem pieejamā laikā. Centrā ir nodarbinātas vismaz divas darbā ar jaunatni iesaistītās personas. Centra darbībai ir konkrēti mērķi vai atbalsts neformālajam mācību procesam un jauniešu personīgai attīstībai.

Jauniešu centra nolikums

1. Vispārīgie jautājumi

1.1. Centrs ir pašvaldības dibināta iestāde vai pašvaldības iestādes struktūrvienība. Centrs ir viens no pašvaldības darba ar jaunatni īstenošanas instrumentiem un institucionālās sistēmas darbam ar jaunatni sastāvdaļām.

1.2. Centra darbības pārraudzību veic pašvaldības dome.

1.3. Centra juridiskā adrese:

1.4. Centra darbībā ievēro Latvijas Republikas likumus un citus normatīvos aktus.

2. Centra darbības mērķis un uzdevumi

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

2.1. Centra mērķis ir veicināt pašvaldības jauniešu iniciatīvas, viņu līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē.

2.2. Centra darbības uzdevumi ir:

2.2.1. īstenot neformālās izglītības pasākumus, projektus un programmas;

2.2.2. iesaistīt jauniešus jaunatnes organizācijās vai jauniešu iniciatīvu grupās un brīvprātīgajā darbā;

2.2.3. veicināt jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušanu vienaudžu vidē;

2.2.4. veicināt starpkultūru dialogu jauniešu mērķauditorijā;

2.2.5. nodrošināt konsultācijas jauniešiem par viņiem aktuālām tēmām;

2.2.6. iesaistīt jauniešus pašvaldības darbā ar jaunatni un tā ietvaros organizētajos pasākumos, projektos un programmās;

2.2.7. ……

2.2.8. …..

3. Centra darbības organizācija

3.1. Centra apmeklētājiem Centra pakalpojumi un apmeklēšana ir nodrošināta bez maksas.

3.2. Centrs īsteno un var piedalīties vietēja, valsts un starptautiska mēroga pasākumos, projektos un programmās jaunatnes jomā.

3.3. Centra iekšējās kārtības noteikumus apstiprina pašvaldības dome saskaņā ar pašvaldībā noteikto kārtību.

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

3.4. .....

3.5. .....

4. Centra apmeklētāji

4.1. Centra apmeklētāji ir jaunieši vecumā no 13 - 25 gadiem. Atbilstoši Centra darbības specifikai tā pakalpojumi var būt pieejami arī citām mērķa grupām.

4.2. Apmeklētāju tiesības:

4.2.1. piedalīties Centra organizētajos neformālās izglītības pasākumos, projektos un programmās;

4.2.2. ierosināt un īstenot neformālās izglītības pasākumus, projektus un programmas Centrā;

4.2.3. piedalīties Centra darbības reglamentējošo dokumentu izstrādē un citos lēmumu pieņemšanas procesos, kas veicina jauniešu līdzdalības pieredzi;

4.2.4. saņemt nepieciešamo informāciju par Centra darbību, jaunatnes politikas aktualitātēm, kā arī neformālās izglītības pasākumiem, projektiem un programmām;

4.2.5. ....

4.3. Apmeklētāju pienākumi:

4.3.1. saudzēt Centra telpas un materiāli tehnisko bāzi;

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

4.3.2. apmeklējot Centru, jāiepazīstas ar Centra nolikumu un citiem Centra darbību reglamentējošajiem dokumentiem, apliecinot to turpmāko ievērošanu;

4.3.4. …..

5. Centra vadītājs un darbinieki

5.1. Centra vadītāju ieceļ un atbrīvo no amata pašvaldības dome.

5.2. Centra vadītājam saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumos Nr. 1047 „Jaunatnes lietu speciālistu apmācības kārtība" noteikto kārtību divu gadu laikā no amatā stāšanās dienas jāapgūst jaunatnes lietu speciālista apmācības programma.

5.3. Centra darbiniekus ieceļ un atbrīvo no amata Centra vadītājs.

5.4. Centra vadītāja pienākumi:

5.4.1. nodrošināt Centra darbību reglamentējošo dokumentu izstrādi un to izpildi.

5.4.2. nodrošināt tiesību aktu ievērošanu Centra darbībā;

5.4.3. nodrošināt Centra darbības stratēģijas izstrādi;

5.4.4. nodrošināt ikgadēja Centra darbības (aktivitāšu) plāna izstrādi;

5.4.5. noteikt katra Centra darbinieka pienākumus un tiesības;

5.4.6. vadīt Centra saimniecisko darbību;

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

5.4.7. atbildēt par apstiprināto līdzekļu izlietošanu atbilstoši izdevumu tāmei;

5.4.8. personīgi atbildēt par darba drošību Centrā un tā organizētajos pasākumos;

5.4.9. pēc pieprasījuma sniegt informāciju par Centra darbību;

5.4.10. pilnveidot savu profesionālo kvalifikāciju, apmeklējot jaunatnes lietu speciālistiem un jauniešu centru vadītājiem paredzētās apmācības un seminārus.

5.5. Centra vadītāja tiesības:

5.5.1. deleģēt Centra darbiniekiem konkrētus pienākumus vai uzdevumus;

5.5.2. savu pilnvaru ietvaros lemt par Centra intelektuālo, finanšu un materiālo līdzekļu racionālo izlietošanu;

5.5.3. pārstāvēt Centra intereses pašvaldības, valsts un starptautiskajās institūcijās;

5.5.4. pieprasīt informāciju, konsultācijas un palīdzību no pašvaldību un citām institūcijām;

5.5.5. iesniegt priekšlikumus pašvaldībai Centra darbības uzlabošanai.

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

Pielikums Nr. 5
Jaunatnes jomā izmantotie jēdzieni

Brīvprātīgais darbs - organizēts un uz labas gribas pamata veikts fiziskās personas fizisks vai intelektuāls bezatlīdzības darbs sabiedrības labā. Brīvprātīgajam darbam jābūt saturīgam, tādam, kas veicējam sniedz vērtīgas iemaņas vai vismaz gandarījumu.

Darbs ar jaunatni - uz jauniešiem orientēts plānotu praktisku pasākumu kopums, kas nodrošina jaunatnes politikas īstenošanu, jauniešu vērtīborientācijas veidošanos un vispārcilvēcisko vērtību nostiprināšanos.

Digitālais darbs - proaktīvi izmantot digitālos plašsaziņas līdzekļus un tehnoloģijas darbā ar jaunatni. Digitālie plašsaziņas līdzekļi un tehnoloģijas var tikt izmantoti gan kā rīks, gan kā aktivitāte, gan kā saturs darbā ar jaunatni. Digitālais darbs ar jaunatni nav metode; to var iekļaut jebkurā darba ar jaunatni formā, tā mērķi neatšķiras no darba ar jaunatni vispārīgajiem mērķiem. Digitālais darbs ar jaunatni var tikt īstenots gan klātienes, gan virtuālās aktivitātēs (vai abos). Digitālā darba ar jaunatni pamatā saglabājas tie paši ētikas principi un vērtības, kas ir noteikti darbā ar jaunatni.

Eiropas jaunatnes dialogs - dialogs starp jauniešiem un lēmumu pieņēmējiem. Tas ir instruments, kas nodrošina jaunatnes politikas atbilstību jauniešu aktuālajām vajadzībām visā Eiropā, un process, kas sniedz iespēju jauniešiem iesaistīties politikas veidošanā par jautājumiem, kas ietekmē pašus jauniešus.

Formālā mācīšanās – mācīšanās, kas notiek vispārīgās izglītības, sākotnējās profesionālās apmācības un augstākās izglītības sistēmās.

Iedzīvotāju padomes - konsultatīvas pašvaldības institūcijas, kurās var iesaistīties jaunieši no 16 gadu vecuma, lai nodrošinātu vietējo kopienu iedzīvotāju interešu pārstāvību un pašvaldības teritorijas attīstību, veicinot iedzīvotāju savstarpējo sadarbību un saskaņotu rīcību kopējam labumam.

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

Ielu darbs ar jauniešiem - darba ar jaunatni veids, kas tiek veikts jauniešu teritorijā, turklāt darbinieki respektē šajā vidē pieņemtās normas, neuzspiež savu viedokli, nekoriģē, nelabo, nelasa morāli par nepieciešamību mainīt dzīvesveidu. Tā vietā viņi informē par citām iespējām, var informēt par loģiskajām sekām kādai rīcībai, bet pamatā piedāvā atbalstu.

Ielu jaunietis – jaunietis, kas lielāko dienas daļu pavada uz ielas. Ielu jaunieši parasti ir mobila grupa, kura dzīvo savu ielas dzīvi, laiku pa laikam mainot gan mājokli, gan dzīves veidu, un kurai iela ir galvenā socializācijas vieta. Ielu vide šiem jauniešiem ir kļuvusi par ierasto brīvā laika pavadīšanas vidi. Mājās ielu jaunieši pārnāk lai pārnakšņotu, taču nereti šie jaunieši arī nakšņo uz ielas, pamestās ēkās, pie draugiem vai paziņām.

Ikdienējā mācīšanās – mācīšanās, kas notiek ikdienā saistībā ar darbu, ģimenes dzīvi vai brīvo laiku, un tā nav organizēta vai strukturēta mērķu, laika vai mācīšanās atbalsta ziņā.

Interešu aizstāvība - caurskatāma viedokļu apmaiņa, kurā iesaistās trīs sabiedrības grupas: pilsoniskā sabiedrība, privātais un publiskais sektors, kas sanākuši kopā, lai atklāti īstenotu savas intereses atbilstošos politiskos lēmumos.

Jaunatne - demogrāfiskā iedzīvotāju grupa no 13 līdz 25 gadiem.

Jaunatnes darbinieka profesionālās kvalifikācijas prasības – nosaka jaunatnes darbiniekam nepieciešamās zināšanas, prasmes, attieksmes, profesionālās kompetences, kas nepieciešamas darba uzdevumu veikšanai.

Jaunatnes darbinieks – persona, kas veic darbu ar jaunatni, iesaistot jauniešus darba ar jaunatni īstenošanā un izvērtēšanā; nodrošina aktivitātes un brīvā laika pavadīšanas iespējas jauniešiem vietējā līmenī; līdzdarbojas starptautisku pasākumu un projektu īstenošanā, konsultē jauniešus par viņiem aktuālajām tēmām; nodrošina informācijas pieejamību un apriti par jaunatnes politikas jautājumiem.

Jaunatnes lietu konsultatīvā komisija - pašvaldības domes apstiprināts līdzdalības mehānisms vietējā līmenī, kas veicina pašvaldības darba ar jaunatni plānošanu un īstenošanu, kā arī jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā.

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

Jaunatnes lietu speciālists – persona, kas plāno, veic un koordinē darbu ar jaunatni. Jaunatnes lietu speciālists sadarbojas ar jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītajām personām, izstrādā priekšlikumus jaunatnes politikas pilnveidei, īsteno un koordinē informatīvus un izglītojošus pasākumus, projektus un programmas jaunatnes politikas jomā, sekmē jauniešu pilsonisko audzināšanu, veicina jauniešu brīvprātīgo darbu un līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, konsultē jauniešus jaunatnes politikas jomā, tajā skaitā par pasākumu, projektu un programmu izstrādi un īstenošanu, kā arī veicina jauniešu personības attīstību.

Jaunatnes organizācija - biedrību un nodibinājumu reģistrā reģistrēta un jaunatnes organizāciju sarakstā ierakstīta biedrība.

Jaunatnes politika - visās valsts politikas jomās īstenojamu mērķtiecīgu darbību kopums, kas veicina jauniešu pilnvērtīgu un vispusīgu attīstību, iekļaušanos sabiedrībā un dzīves kvalitātes uzlabošanos. Jaunatnes politiku pašvaldībās jāveido skatoties uz dažādām jomām ne tikai darba ar jaunatni aspektā.

Jaunatnes politikas un darba ar jaunatni monitorings - nodrošina iesaistītās un ieinteresētās puses ar uzticamiem datiem un informāciju par jauniešiem kā sociāli demogrāfisko mērķgrupu, par jaunatnes politikas īstenošanas, kā arī darba ar jaunatni esošo situāciju. Tas dod iespēju novērot izmaiņas, kas notiek līdz ar jaunatnes politikas, kā arī darba ar jaunatni īstenošanu valsts, reģionālā, pašvaldības līmenī un palīdz izvērtēt iepriekš plānoto politikas rezultātu sasniegšanas tendences. Rezultāti palīdz ne tikai iegūt datus politikas ietekmes analīzei, bet arī ļauj secināt, kādus darba virzienus un mērķus nākamajā politikas plānošanas posmā jāuzskata par prioritāriem.

Jaunieši ar ierobežotām iespējām – jaunieši ar fizisku vai garīgu invaliditāti; jaunieši, kuriem ir mācīšanās grūtības; jaunieši, kuriem ir ekonomiskie šķēršļi (zems dzīves līmenis, maznodrošinātie, bezpajumtnieki, ilgstošie bezdarbnieki, parādnieki); jaunieši ar kultūru atšķirībām (imigranti, bēgļi, etniskās minoritātes, jaunieši ar grūtībām kultūrā un valodas apgūšanā); jaunieši ar veselības problēmām (kuriem ir hroniskās saslimšanas, smagas saslimšanas vai psihiatriski traucējumi); jaunieši, kuriem ir sociālie šķēršļi (dzimuma, etniskās, seksuālās, invaliditātes diskriminācija, anti-sociāla vai riskanta uzvedība, vientuļie vecāki, bāreņi, bijušie ieslodzītie, vielu un procesu atkarīgie); jaunieši, kuriem ir ģeogrāfiskie šķēršļi (jaunieši no ļoti attāliem lauku reģioniem, lauku jaunieši, jaunieši, kuriem ir ierobežotas pakalpojumu iespējas).

Jauniešu centrs – pašvaldības iestāde vai struktūrvienība, kuras mērķis ir veicināt pašvaldības jauniešu iniciatīvas, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē. Tā ir vieta, kur jauniešiem tiek izveidota draudzīga, atvērta un atbalstoša vide, tiek piedāvātas iespējas kopīgi plānot brīvā laika

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

lietderīgu pavadīšanu, iegūt aktuālu informāciju un palīdzību dažādās dzīves situācijās, arī saistībā ar projektu izstrādi un īstenošanu, konfliktu risināšanu u.c.

Jauniešu dome – viens no jauniešu līdzdalības veidiem pašvaldībā, kas sekmē pašvaldības jauniešu sadarbību, jauniešu līdzdalību pašvaldības lēmumu pieņemšanas procesā, pieredzes apmaiņu un iniciatīvas. Jauniešu domes sastāvā iekļauj izglītojamo pašpārvalžu, jauniešu iniciatīvu grupu un jaunatnes organizāciju pārstāvjus.

Jauniešu iniciatīva - darbība, ko veic jaunieši, pamatojoties uz brīvprātīgu gribu un pašu izrādītu vēlmi.

Jauniešu projekts - darba ar jaunatni veids, kura sagatavošanā, īstenošanā un izvērtēšanā, galvenokārt, piedalās jaunieši.

Jaunietis – persona vecumā no 13 līdz 25 gadiem ieskaitot.

Kafija ar politiķiem - līdzdalības metode, kuras mērķis ir pārdomātā un patīkamā vidē abām iesaistītajām pusēm – jauniešiem un politiķiem – dot iespēju satikties, iepazīties un pārrunāt jauniešiem aktuālus jautājumus.

Kolektīvais iesniegums - viens no sabiedrības līdzdalības instrumentiem, kas ļauj iedzīvotājiem (t.sk. jauniešiem no 16 gadu vecuma) aktualizēt politiskajā dienaskārtībā sabiedrībai būtiskus jautājumus.

Kompetence - indivīda spēja kompleksi lietot zināšanas, prasmes un paust attieksmes, risinot problēmas mainīgās reālās dzīves situācijās. Tā ietver zināšanas, prasmes un ieradumus, kas saistīti ar motivāciju un gribu.

Līdzdalība – aktīva iesaistīšanās un procesa ietekmēšana, līdzdarbojoties, paužot savu viedokli un sniedzot ieguldījumu vispārējā procesa virzībā un attīstībā.

Līdzdalības budžets - demokrātisks process, kas sniedz iespēju iedzīvotājiem (t.sk. jauniešiem no 16 gadu vecuma) noteikt, kā tiek iztērēta daļa no pašvaldības budžeta.

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

Mentorings – pieeja darbā ar jauniešiem, kuras mērķis ir sniegt iespēju attīstīties un iegūt uz drošiem pamatiem balstītu attiecību pieredzi, kas palīdz jaunietim apzināties savas vajadzības un nākotnes mērķus, kopīgās aktivitātēs attīstīt jaunas prasmes un iemaņas, kā arī sniegt praktisku palīdzību, lai jaunietis labāk sagatavotos patstāvīgas dzīves uzsākšanai.

Mentors – pilngadīga atbalsta persona, kura jaunietim palīdz virzīties uz sociālo briedumu un kļūt par pieaugušo, kuram raksturīga pašiniciatīva, atbildība un pašnoteikšanās. Sadarbības procesā mentors jaunieti uzklausa, kopīgi pavada laiku, iesaistās dažādās aktivitātēs, sniedz ieteikumus un atbalstu patstāvīgas dzīves uzsākšanai.

Metode – konkrēts darba paveikšanas veids skaidri noteiktos posmos.

Mobilais darbs ar jauniešiem - darba ar jaunatni veids, kas rada jauniešiem līdzdalības iespējas viņu dzīvesvietā, kur nav jauniešu centru/ telpu un brīvā laika aktivitātes ir limitētas, kā arī tas ir viens no efektīvākajiem veidiem, kā aizsniegt jauniešus ar ierobežotām iespējām lauku un attālos reģionos.

Mobilais jaunatnes darbinieks - jaunatnes darbinieks, kas veic mobilo darbu ar jaunatni, ierodoties noteiktā vietā.

Mūžizglītība - izglītības process dzīves garumā, kas balstās uz mainīgām vajadzībām iegūt zināšanas, prasmes un pieredzi, lai paaugstinātu vai mainītu savu kvalifikāciju atbilstoši interesēm, vajadzībām un darba tirgus prasībām.

NEET jaunietis – jaunietis, kurš nav iesaistīts ne nodarbinātībā, ne izglītībā, ne mācībās.

Neformālā mācīšanās – mācīšanās, kas notiek plānotu nodarbību veidā (mācību mērķu un laika ziņā) un kurā tiek sniegts noteikta veida mācīšanās atbalsts.

Neformālās izglītības programma - dod iespēju personai visa mūža garumā neatkarīgi no iepriekš iegūtās izglītības apgūt jaunas un pilnveidot esošās kompetences atbilstoši personības izaugsmes interesēm, valsts vai darba devēja pieprasījumam. Programma ietver sasniedzamos mācīšanās rezultātus, izglītības apguves formu, valodu, saturu, apjomu un īstenošanai nepieciešamos materiālos un intelektuālos resursus.

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

Organizācija, kas veic darbu ar jaunatni - biedrību un nodibinājumu reģistrā reģistrēta biedrība, kuras aktivitātes vērstas uz jauniešu mērķauditoriju.

Pašpārvalde - demokrātiska un brīvprātīga skolēnu vēlēta institūcija ar mērķi pilnveidot izglītības iestādes mācību un sabiedrisko dzīvi, balstoties uz audzēkņu, pedagogu un administrācijas vajadzībām un saskaņojot tās.

Pilsoniskā līdzdalība - iedzīvotāju iesaistīšanās sabiedrībai nozīmīgu jautājumu apspriešanā, lēmumu pieņemšanā un īstenošanā; viens no demokrātiskas valsts un arī Eiropas Savienības pamatelementiem. Pilsoniskā līdzdalība ietver dalību pašpārvaldēs, jauniešu organizācijās un citās nevalstiskajās organizācijās, brīvprātīgo darbu, ziedošanu, dalību diskusijās u.c.

Politiskā līdzdalība – darbības, kuras veic indivīdi un to grupas, lai panāktu vai ietekmētu politiskus lēmumus. Politiskā līdzdalība ietver dalību pašvaldību, Saeimas un Eiroparlamenta vēlēšanās, parakstu vākšanu, petīciju parakstīšanu, dalību politiskajā partijā, diskusijas ar politiķiem, dalību publiskajās apspriešanās u.c.

Sociālā iekļaušana – pasākumu kopums, lai jaunieši, kuri atrodas neizdevīgā sociālā situācijā, aktīvāk iesaistītos sociālajos procesos. Sociālo iekļaušanu īsteno, palielinot jauniešu rīcībspēju un paaugstinot cieņu, uzlabojot pieeju resursiem un paplašinot iespējas līdzdalībai sabiedrībā. Tā parāda kvalitāti cilvēka mijiedarbībai ar sabiedrību.

Starpinstitucionāla sadarbība –divu vai vairāku institūciju/organizāciju iesaiste un sadarbība. Visbiežāk starpinstitucionālajā sadarbībā ir iesaistītas dažādu nozaru valsts un pašvaldības institūcijas (piemēram, policija, sociālais dienests, izglītības iestāde, ārstniecības iestāde, bāriņtiesa u.c.), lai koordinētu savstarpējo sadarbību kāda mērķa sasniegšanai.

Starpnozaru sadarbība – tiek īstenota, integrējot divu vai vairāku nozaru speciālistu uzdevumus, lai sasniegtu vienotu mērķi. Pieeja tiek izmantota darbā ar komplicētām problēmām, meklējot un attīstot problēmu risinājumus makro līmenī.